

ЗАКОН ЗА АВТОРСКОТО ПРАВО И СРОДНИТЕ МУ ПРАВА
(обн., ДВ, бр.56 от 29 юни 1993 г.; изм., бр.63 от 1994 г., бр.10 от 1998 г.,
бр.28 от 2000 г.; доп., бр.107 от 2000 г.; изм. и доп., бр.77 от 2002 г.;
изм., бр.28, 43 от 2005 г., бр.74 от 2005 г.; изм. и доп., бр.99 от 2005 г.;
изм., бр.105 от 2005 г.; доп., бр.29 от 2006 г.; изм., бр.30 от 2006 г.;
доп., бр.73 от 2006 г.; изм., бр.59 от 20 юли 2007 г.)

Дял първи
АВТОРСКО ПРАВО
Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ
Предмет на закона

Чл.1. Този закон урежда отношенията, свързани със създаването и разпространението на произведенията на литературата, изкуството и науката.

Възникване на авторското право

Чл.2. Авторското право върху произведения на литературата, изкуството и науката възниква за автора със създаването на произведението.

Глава втора
ОБЕКТИ НА АВТОРСКОТО ПРАВО
Закриляни обекти

Чл.3. (1) Обект на авторското право е всяко произведение на литературата, изкуството и науката, което е резултат на творческа дейност и е изразено по какъвто и да е начин и в каквато и да е обективна форма, като:

1. литературни произведения, включително произведения на научната и техническата литература, на публицистиката и компютърни програми;
2. музикални произведения;
3. сценични произведения – драматични, музикално-драматични, пантомимични, хореографски и други;
4. филми и други аудио-визуални произведения;
5. произведения на изобразителното изкуство, включително произведения на приложното изкуство, дизайна и народните художествени занаяти;
6. произведения на архитектурата;
7. фотографски произведения и произведения, създадени по начин, аналогичен на фотографския;
8. проекти, карти, схеми, планове и други, отнасящи се до архитектурата, териториалното устройство, географията, топографията, музейното дело и която и да е област на науката и техниката;
9. графично оформление на печатно издание.
10. **(нова, ДВ, бр.29 от 2006 г.)** кадастрални карти и държавни топографски карти.

(2) Обект на авторското право са също:

1. преводи и преработки на съществуващи произведения и фолклорни творби;
2. аранжimenti на музикални произведения и на фолклорни творби;
3. периодични издания, енциклопедии, сборници, антологии, библиографии, бази данни и други подобни, които включват две или повече произведения или материали.

(3) Обект на авторското право може да бъде и част от произведение по ал.1 и 2, както и подготвителните скици, планове и други подобни.

Изключения

Чл. 4. Не са обект на авторското право:

1. нормативни и индивидуални актове на държавни органи за управление, както и официалните им преводи;
2. идеи и концепции;
3. фолклорни творби;
4. новини, факти, сведения и данни.

Глава трета

НОСИТЕЛИ НА АВТОРСКО ПРАВО

Автори и други носители на авторско право

Чл. 5. Автор е физическо лице, в резултат на чиято творческа дейност е създадено произведение. Други физически или юридически лица могат да бъдат носители на авторско право само в случаите, предвидени в този закон.

Предположение за авторство

Чл. 6. (1) (пред.чл.6,изм.,бр.99 от 2005 г.) До доказване на противното за автор на произведението се смята лицето, чието име или друг идентификационен знак са посочени по обичайния за това начин върху оригинала на произведението, копия или екземпляри от него и/или техните опаковки.

(2) (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Алинея 1 се прилага съответно и за носителите на авторското право в случаите по чл.10, изречение първо, чл.11, ал.1, изречение първо и чл.14.

Авторство на произведение, разгласено под псевдоним или анонимно

Чл. 7. (1) Произведение може да бъде разгласено под псевдоним или анонимно.

(2) До разкриване личността на автора неговото авторско право се упражнява от физическото или юридическото лице, което със съгласието на автора е разгласило за първи път произведението.

(3) Разпоредбата на ал.2 не се прилага, когато псевдонимът не поражда съмнение относно личността на автора.

Съавторство

Чл. 8. (1) Авторското право върху произведение, създадено от две или повече лица, им принадлежи общо независимо дали произведението е неделимо цяло или се състои от части, които имат самостоятелно значение.

(2) За всяко използване на произведението и за преработването му е необходимо съгласието на всички съавтори. При липса на съгласие между съавторите въпросът се решава от съда.

(3) След като е дадено съгласие за използване на произведението по определен начин или има решение на съда за това, никой от съавторите не може без основателна причина да се противопостави на следващото му използване по същия начин.

(4) Възнагражденията, дължими на съавторите за използване на произведението, се разпределят помежду им в дялове, определени по съгласие между тях. При липса на съгласие смята се, че всеки от съавторите има равен дял. При спор дяловете се определят от съда съобразно приноса на всеки от съавторите.

(5) Когато произведението, създадено от съавтори, се състои от части със

самостоятелно значение, всеки от съавторите може да разреши самостоятелното използване на своята част, ако между съавторите не е уговорено друго и това не пречи на използването на общото произведение.

Авторско право върху преводи и преработки

Чл. 9. Авторското право върху превод или преработка принадлежи на лицето, което ги е направило, без с това да се накърняват правата на автора на оригиналното произведение. Това не лишава други лица от правото да правят самостоятелно свой превод или своя преработка на същото произведение.

Авторско право върху периодични издания и енциклопедии (загл. доп., ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Чл. 10. (доп., ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Авторското право върху периодични издания и енциклопедии принадлежи на физическото или юридическото лице, което осигурява създаването и издаването на произведението. Авторското право върху включените в такова произведение отделни части, които имат характер на произведение на литературата, изкуството и науката, принадлежи на техните автори.

Авторско право върху сборници, антологии, библиографии и бази данни (загл. изм., ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Чл. 11. (1) Авторското право върху сборници, антологии, библиографии, бази данни и други подобни принадлежи на лицето, което е извършило подбора или подреждането на включените произведения и/или материали, освен ако в договор е предвидено друго. Авторското право върху включените в такова произведение от отделни части, които имат характер на произведения на литературата, изкуството и науката, принадлежи на техните автори.

(2) За включването на произведения или части от тях в такова произведение е необходимо съгласието на техните автори, освен ако законът не предвижда друго.

Авторско право върху произведения на изобразителното изкуство и архитектурата

Чл. 12. Авторското право върху произведения на изобразителното изкуство и архитектурата принадлежи на лицето, което е създадо произведението, и в случаите, когато собствеността върху произведението принадлежи на друго лице.

Авторско право върху портрети

Чл. 13. Авторското право върху произведение на изобразителното изкуство или произведение на фотографията, представляващо портретно изображение на друго лице, принадлежи на автора на произведението. За използването на такова произведение между автора и изобразеното лице могат да се уговорят условия.

Авторско право върху компютърни програми и бази данни, създадени по трудово правоотношение

Чл. 14. Ако не е уговорено друго, авторското право върху компютърни програми и бази данни, създадени в рамките на трудово правоотношение, принадлежи на работодателя.

Глава четвърта
СЪДЪРЖАНИЕ НА АВТОРСКОТО ПРАВО
Раздел I
Неимуществени права
Видове неимуществени авторски права

Чл.15. (1) Авторът има право:

1. да реши дали създаденото от него произведение може да бъде разгласено и да определи времето, мястото и начина, по който да стане това, с изключение на обектите по чл.3, ал.1, т.4, 6 и 8, при които това право се уговаря по договор;
2. да иска признаване на неговото авторство върху произведението;
3. да реши дали произведението му да бъде разгласено под псевдоним или анонимно.
4. да иска името му, псевдонима му или друг идентифициращ го авторски знак да бъдат обозначени по съответния начин при всяко използване на произведението;
5. да иска запазване на целостта на произведението и да се противопоставя на всякакви промени в него, както и на всяко друго действие, което би могло да наруши законните му интереси или личното му достойнство;
6. да променя произведението си, ако с това не се нарушават права, придобити от други лица;
7. на достъп до оригинала на произведението, когато то се намира във владение на друго лице и когато това е необходимо с оглед упражняване на неимуществено или имуществено право, предвидено в този закон;
8. да спре използването на произведението поради промени в убежденията си, с изключение на реализираните произведения на архитектурата, като обезщети за претърпените вреди лицата, които законно са придобили правото да използват произведението.

(2) Авторът няма право да се противопостави на желанието на собственика на произведението на архитектурата да го разруши, преустрои, надстрои или пристрои, ако това се извършва в съответствие с действащите разпоредби.

Неотчуждимост на неимуществени права

Чл.16. Неимуществените права по т.2 и 4 на ал.1 от предходния член са неотчуждими. Отчуждаването на други неимуществени права може да става само изрично и в писмена форма.

Упражняване на неимуществени права след смъртта на автора

Чл.17. След смъртта на автора до изтичане на срока за закрила на авторското право неимуществените права, с изключение на правата по чл.15, ал.1, т.6 и 8, се упражняват от наследниците на автора.

Раздел II
Имуществени права
Видове имуществени авторски права

Чл.18. (1) Авторът има изключителното право да използва създаденото от него произведение и да разрешава използването му от други лица освен в случаите, за които този закон разпорежда друго.

(2) За използване по смисъла на ал.1 се смятат действия като:

1. възпроизвеждането на произведението;
2. разпространението сред неограничен брой лица на оригинала или екземпляри от

произведението;

3. публичното представяне или изпълнение на произведението;

4. излъчването на произведението по безжичен път;

5. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) предаването и препредаването на произведението по кабел;

6. публичното показване на произведение на изобразителното изкуство и на произведение, създадено по фотографски или аналогичен на него начин;

7. превеждането на произведението на друг език;

8. (доп., ДВ, бр. 28 от 2000 г.) преработката на произведението. Преработка е и приспособяването и внасянето на всякакъв вид промени в произведението, както и използването на произведението за създаване на ново, производно от него произведение;

9. реализирането на архитектурен проект чрез построяване или изработване на обекта, за който той е предназначен.

10. (нова, ДВ, бр. 28 от 2000 г.; изм., бр. 99 от 2005 г.) предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до произведението или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях.

11. (нова, ДВ, бр. 77 от 2002 г.) вносът и износът на екземпляри от произведението в търговско количество, независимо дали са произведени законно или в нарушение на правото по т.1.

(3) Използване по ал.2, т.3 до т.8 включително е налице, когато посочените действия се извършват по начин, даващ възможност произведението да бъде възприето от неограничен брой лица.

(4) (отм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.)

Прекратяване на правото на разпространение

(загл. ново, ДВ, бр. 77 от 2002 г.)

Чл.18а. (нов, ДВ, бр. 77 от 2002 г.)

(1) (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Първата продажба или друга сделка на територията на държавите - членки на Европейския съюз, с която се прехвърля собствеността върху оригинала на произведението или на екземпляр от него, извършена от носителя на авторското право или с негово съгласие, води до прекратяване на правото на разпространение върху тях на тази територия, с изключение на правото да се разрешава по-нататъшното им отдаване под наем.

(2) (доп., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Разпоредбата на ал.1 не засяга правото по чл.20 и по чл.22а, ал.2.

(3) Разпоредбата на ал.1 не се отнася до случаите на предоставяне на оригинали на произведението или на екземпляри от него по цифров път, по отношение на материализираните копия от произведението, направени от получателя със съгласието на носителя на авторското право.

Право на възнаграждение за всеки вид използване

Чл.19. Авторът има право на възнаграждение за всеки вид използване на произведението и за всяко поредно използване на същия вид.

Право на отчисление при препродажба на произведение на изкуството

(загл. изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

Чл.20. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

(1) При препродажба на оригинално произведение на изкуството, когато една от

страните по сделката или посредникът е търговец на произведения на изкуството, в т.ч. художествена галерия и аукционна къща, авторът на произведението има право да получи отчисление от цената на продажбата.

(2) По смисъла на този член оригинални произведения на изкуството са произведенията на графичното и пластичното изкуство като картини, колажи, рисунки, скици, гравюри, шампи, литографии, скулптурни фигури, гоблени, керамики, произведения от стъкло и фотографии, при условие че са създадени лично от автора, в т.ч. екземпляри, признати за оригинали съгласно § 4 от допълнителните разпоредби.

(3) Правото по ал.1 е неотчуждимо, освен при наследяване.

(4) Алинея 1 не се прилага към препродажби с цена по-ниска от левовата равностойност на 300 евро.

(5) Алинея 1 не се прилага към препродажби, когато продавачът е придобил произведението направо от автора по-малко от 3 години преди датата на препродажбата и цената на препродажбата не надвишава левовата равностойност на 10 000 евро.

(6) Всеки отказ от правото по ал.1 е недействителен.

(7) Правото по ал.1 продължава, докато се закриля авторското право върху произведението.

Изплащане на отчисленията при препродажба на произведение на изкуството (загл. и чл. нови, ДВ, бр.99 от 2005 г.)

Чл.20а. (нов, ДВ, бр.99 от 2005 г.)

(1) Отчисленията по чл.20, ал.1 се определят по следния начин:

1. пет на сто за частта от цената на препродажбата между левовата равностойност на 300,01 и 3 000 евро, плюс
2. четири на сто от цената на препродажбата между левовата равностойност на 3 000,01 и 50 000 евро, плюс
3. три на сто за частта от цената на препродажбата между левовата равностойност на 50 000,01 и 200 000 евро, плюс
4. едно на сто за частта от цената на препродажбата между левовата равностойност на 200 000,01 и 350 000 евро, плюс
5. нула цяло и пет десети на сто за частта от цената на препродажбата между левовата равностойност на 350 000,01 и 500 000 евро, плюс
6. нула цяло и двадесет и пет стотни на сто за частта от цената на препродажбата, надвишаваща левовата равностойност на 500 000 евро.

(2) Ако до изплащането на отчислението продавачът и/или посредникът са заплатили какъвто и да е данък по повод препродажбата, сумата от данъка се намалява от продажната цена при прилагането на ал.1.

(3) Отчислението се изчислява за всеки препродаден обект поотделно.

(4) Общият размер на отчислението за един обект не може да надвишава левовата равностойност на 12 500 евро.

(5) Отчислението се дължи солидарно от продавача и посредника, ако има такъв.

(6) Продавачът или посредникът, ако има такъв, е длъжен да уведоми носителя на правото по чл.20, ал.1 за препродажбата в двумесечен срок от нея и да му изплати в същия срок дължимото отчисление чрез организация за колективно управление на права или пряко.

(7) Носителите на авторското право и техните организации за колективно управление на права могат в срок три години след препродажбата да изискат от всеки търговец на произведения на изкуството, който е участвал в нея, да им предостави всякаква информация, която може да им е необходима за осигуряване получаването на отчислението по чл.20, ал.1.

(8) Продавач по смисъла на този член е физическото или юридическото лице, от чието име се извършва продажбата.

Разрешено предаване чрез кабел

Чл.21. (1) (доп.,ДВ,бр.28 от 2000 г.; пред.чл.21,доп.,бр.77 от 2002 г.; изм.,бр.99 от 2005 г.) Разрешението за излъчване на произведението по безжичен път включва и разрешение за предаването му по кабел от същата организация без заплащане на отделно възнаграждение при условие, че предаването се извършва едновременно с излъчването, изцяло и в непроменен вид и не излиза извън територията, за която е отстъпено правото за излъчване.

(2) (нова,ДВ,бр.77 от 2002 г.; изм.,бр.99 от 2005 г.) Извън случаите по ал.1 разрешение за препредаване на произведение по кабел, едновременно с излъчването или предаването му, изцяло и в непроменен вид, от друга организация, се дава само чрез организация за колективно управление на авторски права.

(3) (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Когато автор е предоставил правото на препредаване по кабел на свое произведение на продуцент на звукозапис или на филм, или на друго аудио-визуално произведение, кабелният оператор, който препредава това произведение, дължи на автора възнаграждение отделно от всяко друго. Всеки отказ от такова възнаграждение от страна на автора е недействителен. Правото да събират това възнаграждение може да бъде предоставено от автора само на организации за колективно управление на съответната категория авторски права.

(4) (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Възнагражденията по ал.3 се събират само чрез организации за колективно управление на съответните категории авторски права. Размерът и начинът на плащането му се определят по споразумение между тези организации и задължените кабелни оператори.

(5) (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Разпоредбите на ал.2, 3 и 4 не препятстват сключването на споразумения за разрешаване препредаването на програми между радио- и телевизионните организации, осъществяващи първоначалното излъчване или предаване на собствени програми, и препредаващите кабелни оператори. Когато правата за препредаване на произведения, включени в програмите на радио- или телевизионни организации, са им надлежно отстъпени, разрешението, дадено от организациите, включва и тези права.

Разрешено излъчване чрез телекомуникационен спътник

Чл.22. (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г.)

(1) (изм.,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Разрешението за излъчване на произведението по безжичен път обхваща и правото то да бъде включено в непрекъснатата съобщителна верига, водеща до спътник и оттам обратно до Земята чрез сигнали, носещи програми, под контрола и на отговорност на излъчващата организация, по начин, позволяващ приемането му от публиката. Допустимо е приемането на сигнала от публиката да се извършва чрез посредничеството на организация, различна от излъчващата, но само ако авторът е отстъпил на тази организация посредник правото да излъчи произведението по безжичен път, да го предаде по кабел или да го изпълни публично по друг начин. В тези случаи организацията, изпращаща сигнала до спътника, не дължи възнаграждение.

(2) Когато сигналът по ал.1 е кодиран, разрешението се счита за дадено само при условие, че декодиращото средство се осигурява от излъчващата организация или с нейно съгласие.

**Право на възнаграждение при отдаване под наем или в заем
(загл. и чл. нови, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)**

Чл. 22а. (нов, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

(1) Когато автор на музикално или аудио-визуално произведение е предоставил правото си на отдаване под наем на звуко- и видеоносители, съдържащи произведението му, на продуцента на съответния звукозапис или филм, лицето, което отдава под наем такива носители, дължи на автора справедливо възнаграждение отделно от всяко друго. Всеки отказ от такова възнаграждение от страна на автора е недействителен. Правото на това възнаграждение може да бъде предоставено предварително от автора чрез организации за колективно управление на права или пряко.

(2) За даване в заем на произведения или екземпляри от носители, които ги съдържат, авторите им имат право на възнаграждение, дължимо от лицето, което ги дава в заем.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и 2 не се отнасят до произведенията на архитектурата, приложните изкуства и народните художествени занаяти.

(4) Алинея 2 не се прилага при даване в заем от държавни и общински културни организации, осъществяващи дейност на библиотеки, училищни, университетски и читалищни библиотеки.

(5) Възнагражденията по ал. 2 се събират само чрез организации за колективно управление на съответните категории авторски права. Размерът и начинът на плащането им се определя по споразумение между тези организации и задължените лица.

**Глава пета
СВОБОДНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРОИЗВЕДЕНИЯ
Допустимост на свободното използване
(загл. изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.)**

Чл. 23. (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Свободното използване на произведения е допустимо само в случаите, посочени в закона, при условие че не се пречи на нормалното използване на произведението и не се увреждат законните интереси на носителя на авторското право.

**Свободно използване без заплащане на възнаграждение
(загл. изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.)**

Чл. 24. (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.)

(1) Без съгласието на носителя на авторското право и без заплащане на възнаграждение е допустимо:

1. (доп., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) временното възпроизвеждане на произведения, ако то има преходен или инцидентен характер, няма самостоятелно икономическо значение, съставлява неделима и съществена част от техническия процес и се прави с единствената цел да позволи:

а) предаване в мрежа чрез посредник, или

б) друго разрешено използване на произведение;

2. използването на цитати от вече разгласени произведения на други лица при критика или обзор при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно; цитирането трябва да съответства на обичайната практика и да е в обем, оправдан от целта;

3. използването на части от публикувани произведения или на неголям брой произведения в други произведения в обем, необходим за анализ, коментар или

друг вид научно изследване; такова използване е допустимо само за научни и образователни цели при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;

4. използването като текуща информация в периодичния печат и другите средства за масово осведомяване на речи, отчети, проповеди и други или на части от тях, произнесени на публични събрания, както и на пледоарии, произнесени в съдебни процеси, при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;

5. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) възпроизвеждането от средствата за масово осведомяване на вече разгласени статии по актуални икономически, политически или религиозни теми, в случай че такова използване не е било изрично забранено, при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;

6. възпроизвеждането по фотографски, кинематографичен или аналогичен на тях начин, както и чрез звукозаписване или видеозаписване на произведения, свързани с актуално събитие, за да бъдат тези произведения използвани от средствата за масово осведомяване в ограничен обем, оправдан от целите на информацията, при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;

7. използването на произведения, постоянно изложени на улици, площади и други обществени места, без механично контактено копиране, както и излъчването им по безжичен път или предаването им чрез кабел или друго техническо средство, ако това се извършва с информационна или друга нетърговска цел;

8. публичното представяне и публичното изпълнение на публикувани произведения в учебни или в други образователни заведения, ако не се получават парични постъпления и не се заплащат възнаграждения на участниците в подготовката и реализирането на представянето или изпълнението;

9. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) възпроизвеждането на вече публикувани произведения от общодостъпни библиотеки, учебни или други образователни заведения, музеи и архивни учреждения, с учебна цел или с цел съхраняване на произведението, ако това не служи за търговски цели;

10. възпроизвеждането на вече разгласени произведения посредством Брайлов шрифт или друг аналогичен метод, ако това не се извършва с цел печалба;

11. предоставянето на достъп на физически лица до произведения, намиращи се в колекциите на организации по смисъла на т. 9, при условие че се извършва за научни цели и няма търговски характер;

12. временното записване на произведение от радио- и телевизионни организации, на които авторът е отстъпил правото да използват произведението, осъществено със собствени технически средства и за нуждите на собствените им предавания в рамките на полученото разрешение; записи, които имат важна документална стойност, могат да бъдат съхранени в официален архив;

13. използването на произведения за целите на националната сигурност, в съдебно или административно производство или в парламентарната практика;

14. използването на произведения по време на религиозни церемонии или на официални церемонии, организирани от публичната власт;

15. използването на страда, която е произведение на архитектурата, или на план на такава страда с цел реконструкцията ѝ.

(2) Разпоредбите на ал.1 не се отнасят до компютърните програми. За тях се прилагат разпоредбите на чл.70 и 71.

**Свободно използване със заплащане на компенсационно възнаграждение
(загл. изм., ДВ, бр.77 от 2002 г.)**

Чл.25. (изм., ДВ, бр.77 от 2002 г.)

(1) (доп., ДВ, бр.99 от 2005 г.) Без съгласието на носителя на авторското право, но при заплащане на справедливо компенсационно възнаграждение е допустимо:

1. възпроизвеждането с нетърговска цел на отпечатани произведения, с изключение на нотни материали, върху хартия или друг подобен носител чрез репрографиране или друг способ, осигуряващ подобен резултат;

2. възпроизвеждането на произведения, независимо върху какъв носител, от физическо лице за негово лично използване, при условие че не се извършва с търговска цел.

(2) Разпоредбата на ал.1, т.2 не се отнася до компютърните програми и архитектурните произведения. За компютърните програми се прилагат разпоредбите на чл.70 и 71.

Обвързване на свободното използване със запазването на техническите средства за защита
(загл.ново,ДВ,бр.77 от 2002 г.)

Чл.25а. (1) (нов,ДВ,бр.77 от 2002 г.; пред.чл.25а,бр.99 от 2005 г.)

Използването на произведения по чл.24, ал.1 и чл.25, ал.1 не може да се извършва по начин, който е съпроводен с премахване, повреда, унищожаване или разстройване на технически средства за защита, без съгласието на носителя на авторското право.

(2) (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Ползватели, които искат да се възползват от разпоредбите на чл.24, ал.1, т.3, 9, 10, 12 и 13 и чл.25, ал.1, т.1, но са възпрепятствани от технически средства за защита, могат да поискат от носителя на правото да им осигури съответния достъп в оправдана от целта степен. Тази разпоредба не се прилага в случаите, когато произведения или други обекти на закрила са станали по договорен път достъпни за неограничен брой лица по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях.

Възнаграждение при свободно използване
(загл. изм.,ДВ,бр.77 от 2002 г.)

Чл.26. (1) (изм. и доп.,ДВ,бр.28 от 2000 г.) Авторите на произведения,записани на звуконосители или видеоносители, както и артистите-изпълнители, чиито изпълнения са записани, а също и продуцентите на звукозаписите и продуцентите на първоначалния запис на записаните филми имат право на компенсационно възнаграждение, когато записите се презаписват за лично ползване. На такова възнаграждение имат право и авторите, и издателите на всякакви отпечатани произведения, когато тези произведения са възпроизвеждани по репрографски начин за лично ползване.

(2) (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г.) Възнаграждението по ал.1, изречение първо се дължи от лицата, които произвеждат или внасят празни звуконосители или видеоносители и апарати, предназначени за записване, а възнаграждението по ал.1, изречение второ – от лицата, които произвеждат или внасят апарати, предназначени за възпроизвеждане по репрографски начин. Размерът на възнаграждението е 5 на сто от производствената цена на произведенията в страната носители и 2 на сто от производствената цена на произведенията в страната апарати, съответно от митническата облагаема стойност на внесените носители и апарати.

(3) (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г., бр.77 от 2002 г., бр.99 от 2005 г.)

Възнагражденията по ал.1, изречение първо и по ал.1, изречение второ се изплащат на различни за двете отделни категории права организации, създадени по реда на чл.40, от сдружения, представляващи различните категории носители на права по този закон. Тези организации разпределят възнагражденията между

сдруженията, членуващи в тях. Преди разпределението 20 на сто от събраната сума се отчислява и превежда по сметката на Националния фонд "Култура".

(4) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Разпределението на събраните суми между отделните категории носители на права се извършва по следния начин:

1. на възнагражденията по ал.1, изречение първо:

- а) една трета за авторите;
- б) една трета за артистите-изпълнители;
- в) една трета за продуцентите;

2. на възнагражденията по ал.1, изречение второ:

- а) 50 на сто за авторите;
- б) 50 на сто за издателите.

(5) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.; изм., бр.77 от 2002 г.) Суми, събрани на основание ал.1, подлежат на връщане от организациите, които ги събират, в 6-месечен срок от възникване на основанието за това:

1. когато обложените празни звуконосители и видеоносители:

- а) са станали впоследствие предмет на сделка за износ, без да са били запълнени;
- б) са били впоследствие запълнени в страната от лице, което е придобило по законен път правото да прави такива записи и е уредило въпроса с авторските и сродните им права, свързани със записа;
- в) са били закупени от законно лицензирани радио- или телевизионни организации и са били запълнени от тях и оставени за нуждите на техните собствени предавания;
- г) са били закупени от производители на филми и други аудиовизуални произведения и са били запълнени от тях и използвани за техни собствени производствени или рекламни нужди;

д) (нова, ДВ, бр.77 от 2002 г.) са били снабдени или впоследствие бъдат снабдени с технически средства за защита на правата.

2. **(изм., ДВ, бр.77 от 2002 г.)** когато обложените апарати, предназначени за записване или възпроизвеждане по репрографски начин:

- а) са станали впоследствие предмет на сделка за износ и ако тази сделка е била осъществена преди използването им в страната;
- б) са били закупени от общодостъпни библиотеки, учебни или други образователни заведения, музеи и архивни учреждения;
- в) са били закупени от Народното събрание, Националната разузнавателна служба, Националната служба за охрана, Министерството на отбраната и съдилищата.

(6) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.) Апарати, предназначени за записване по смисъла на този член, са всички апарати, които са предназначени за записване на произведения върху звуконосители или видеоносители от звукозаписи и видеозаписи или от радио- и телевизионни предавания, а апарати, предназначени за възпроизвеждане по репрографски начин - машините, предназначени да правят копия от печатни материали чрез фотокопиране или чрез друг способ, осигуряващ подобен резултат.

(7) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.; отм., бр.77 от 2002 г.)

(8) (нова, ДВ, бр.99 от 2005 г.) Лицата, които са задължени съгласно ал.2 да изплащат възнаграждения, са длъжни в едномесечен срок след изтичане на всяко 6-месечие да предоставят на съответните организации по ал.3 информация за количеството и видовете на произведените и/или внесените от тях през 6-месечието носители и апарати по ал.2 и за производствената, съответно митническата им облагаема стойност. Лицата, получили тази информация, не могат да я използват за друго, освен за събиране и разпределяне на възнагражденията.

Общо правило

Чл.27. (1) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Авторското право се закриля, докато авторът е жив и седемдесет години след неговата смърт.

(2) При произведения, създадени от двама и повече автори, срокът по ал.1 започва да тече след смъртта на последния преживял съавтор.

Анонимни и псевдонимни произведения

Чл.28. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Авторското право върху произведение, използвано анонимно или под псевдоним, продължава седемдесет години след разгласяването му за първи път. Ако в този срок авторът стане известен или ако псевдонимът не буди съмнение относно неговата личност, се прилагат разпоредбите на предходния член.

Компютърни програми и бази данни (загл.ново, ДВ, бр.28 от 2000 г.)

Чл.28а. (нов, ДВ, бр.28 от 2000 г.) Авторското право върху компютърна програма или база данни, възникнало съгласно чл.14, продължава 70 години след разгласяването на произведението. Ако в този срок се установи авторът, се прилагат разпоредбите на чл.27.

Филми

Чл.29. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Авторското право върху филм или друго аудиовизуално произведение продължава 70 години след смъртта на последния преживял измежду режисьора, сценариста, оператора, автора на диалога и автора на музиката, ако тя е била създадена специално за филма.

Сборни произведения

Чл.30. (1) (пред.чл.30, изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Авторското право върху енциклопедии, периодични издания и други произведения по чл.3, ал.2, т.3 продължава седемдесет години след публикуването им.

(2) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.) За произведения, които се публикуват на токове, части, броеве или епизоди, срокът по ал.1 се изчислява за всеки от тях поотделно.

Начало на сроковете

Чл.31. Сроковете по предходните членове на тази глава започват да текат от първи януари на годината, следваща годината, в която е настъпила смъртта на автора или е създадено, съответно разгласено или публикувано произведението, съгласно чл.27 до 30.

Наследяване на авторското право

Чл.32. (1) След смъртта на автора авторското право преминава върху неговите наследници по завещание и по закон съгласно Закона за наследството.

(2) Авторското право се наследява до изтичане на срока на времетраенето му.

Упражняване на правата при липса на наследници

Чл. 33. (изм., ДВ, бр. 28 от 2000 г.; доп., бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 28, 99 от 2005 г.) Ако авторът няма наследници или наследниците починат преди изтичането на срока на времетраене, авторското право преминава върху държавата, която го упражнява до изтичане на срока чрез Министерството на културата. В случай че починалият автор или негов наследник е бил член на организация за колективно управление на права по този закон, тези права продължават да се упражняват до края на срока на времетраенето им от тази организация, за нейна сметка.

Използване на произведение след изтичане на срока на времетраене

Чл. 34. След изтичане на срока на времетраене на авторското право произведенията могат да бъдат използвани свободно при условие, че не се нарушават права по чл. 15, т. 4 и 5, които продължават безсрочно. Органите по чл. 33 следят за спазването на тези права и по искключение могат да разрешат промени в произведението.

Закрила на непубликувани произведения (загл. ново, ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Чл. 34а. (нов, ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Всяко лице, което разгласява произведение след изтичане на срока на времетраене на авторското право, ако то не е било публикувано дотогава, се ползва с правата по чл. 18. Това му право продължава 25 години, считано от 1 януари на годината, следваща годината, в която произведението е било разгласено.

Глава седма ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПРОИЗВЕДЕНИЯТА

Раздел I

Общи разпоредби

Съгласие на автора за използването на произведението

Чл. 35. Произведението може да бъде използвано със съгласието на автора, освен когато този закон предвижда друго.

Договори за използване

Чл. 36. (1) С договора за използване на произведението авторът отстъпва на ползвател изключителното или неизключителното право да използва създаденото от него произведение при определени условия и срещу възнаграждение.

(2) Когато отстъпи на ползвател изключително право за използване на произведение, авторът не може сам да го използва по начина, за срока и на територията, уговорени в договора, нито да отстъпва това право на трети лица.

(3) Когато отстъпи на ползвател неизключително право за използване на произведение, авторът може сам да го използва, както и да отстъпва неизключително право върху същото произведение на трети лица.

(4) Отстъпването на изключително право по ал. 2 се извършва изрично и писмено. Ако липсва подобна уговорка, смята се, че е отстъпено неизключително право за използване на произведението.

(5) Ако в договора не е уговорен срок, смята се, че правото да се използва произведението е отстъпено за три години, а за произведения на архитектурата – за пет години.

(6) Ако в договора не е уговорена територията, на която ползвателят има право да използва произведението, смята се, че това е територията на страната, чийто гражданин е ползвателят или където се намира седалището му, ако той е юридическо лице.

Действие и срок на договора

Чл.37. (1) Нищожен е договорът, с който авторът отстъпва правото да се използват всички произведения, които той би създал докато е жив.

(2) Договорът за използване на произведение може да се сключи за срок до десет години. Когато този договор е сключен за по-дълъг срок, той има сила за десет години. Това ограничение не се прилага спрямо договорите за произведения на архитектурата.

Размер на възнаграждението

Чл.38. (1) Възнаграждението на автора може да бъде определено като част от приходите, получени от ползването на произведението, еднократна сума или по друг начин.

(2) Когато възнаграждението, определено като еднократна сума, се окаже явно несъразмерно на приходите, получени от използването на произведението, авторът може да иска увеличение на възнаграждението. Ако не се постигне съгласие между страните, спорът се решава от съда по справедливост.

Разваляне на договора, ако изпълнението не е започнало

Чл.39. (1) Ако в договора, с който се отстъпва изключително право, не е уговорен срок, в който ползвателят е длъжен да започне използването на произведението, авторът може да развали договора, ако използването не е започнало в двегодишен срок от сключването му или от деня на предаването на произведението, когато това е станало след сключването на договора.

(2) Алинея 1 не се прилага за произведения на архитектурата.

Организации за колективно управление

Чл.40. (1) Авторите могат по свое желание да образуват организации за колективно управление на авторски права, на които да отстъпят правото да договарят използването на произведенията им по един или повече начини и да събират възнагражденията.

(2) Издател, на когото авторът е отстъпил освен правото за издаване и други права, може да предостави управлението на тези права на организация по предходната алинея.

(3) Организации за колективно управление на авторски права могат да бъдат само сдружения на автори и други носители на такива права. Тези организации не могат да реализират печалба и са длъжни да разпределят всички средства, получени от ползвателите, между членовете си, след като удържат необходимото за своята дейност. Учредяването и функционирането на тези организации става по реда, предвиден за сдруженията с нестопанска цел.

(4) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г., бр.28, 99 от 2005 г.) Всяка организация по ал.1 е длъжна в срок от два месеца да представи в Министерството на културата препис от решението на съда за регистрацията си, а след това и за всички евентуални промени в нея. Министерството на културата води регистър на тези организации.

(5) Организация по ал.1 не може да откаже да приеме за член лице, което е

носител на права, които тя управлява.

(6) Правилата за разпределение на събираните от организациите по ал.1 възнаграждения между правоимашите се предлагат от избран орган на управление на организацията и се утвърждават от общото събрание на членовете ѝ.

(7) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г., бр.99 от 2005 г.) Организациите по ал.1 имат право да представляват своите членове, сродните организации от чужбина, с които са сключили договори за взаимно представителство, и техните членове пред всички правораздавателни и административни органи при защитата на поверените им за управление техни права. За защитата на тези права организациите по ал.1 могат и от свое име да предприемат всякакви юридически действия, включително да предявяват иски по чл.94, 94а и 95 и да искат налагане на мерки по чл.95в, 95г, 96а, 96б и 96г.

(8) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.) В случаите, в които този закон предвижда предоставянето на съгласието на авторите да става само чрез организация за колективно управление на права, организацията, която управлява съответните права, действия и от името на автори, които не са нейни членове, като при това е длъжна да уреди отношенията си с тях по същия начин, както със своите членове.

Произведение, създадено по трудово правоотношение

Чл.41. (1) Авторското право върху произведение, създадено в рамките на трудово правоотношение, принадлежи на автора, освен ако в този закон не е предвидено друго.

(2) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Работодателят има изключително право без разрешение на автора и без заплащане на възнаграждение, доколкото в трудовия договор не е уговорено друго, да използва така създаденото произведение за свои цели. Работодателят може да упражнява това право по начин и до степен, съответстващи на обичайната му дейност.

(3) Когато трудовото възнаграждение на автора по времето, през което е създал произведението по ал.1, се окаже явно несъразмерно на приходите по смисъла на чл.38, ал.2, реализирани от използването на произведението, авторът може да поиска допълнително възнаграждение. Ако не се постигне съгласие между страните, спорът се решава от съда по справедливост.

Произведение, създадено по поръчка

Чл.42. (1) Авторското право върху произведение, създадено по поръчка, принадлежи на автора на произведението, освен ако в договора за възлагане е предвидено друго.

(2) Ако не е уговорено друго, поръчващият има право да използва произведението без разрешение на автора за целта, за която то е било поръчано.

Раздел II

Издателски договор

Определение

Чл.43. С издателския договор авторът отстъпва на издателя правото да възпроизведе и разпространи произведението, а издателят се задължава да извърши тези действия и да заплати на автора възнаграждение.

Видове

Чл.44. С издателски договор може да бъде отстъпено правото за възпроизвеждане и разпространяване на вече създадено произведение или на произведение, което авторът се задължава да създаде.

Разширяване на приложното поле

Чл.45. (1) Когато с издателския договор автор е отстъпил на издател правото на използване на произведението и по други начини освен издаване, издателят може да преотстъпва използването на произведението по тези други начини на трети лица, ако това е уговорено изрично.

(2) При преотстъпване по ал.1 издателят е длъжен да уведомява автора писмено.

Форма

Чл.46. Издателският договор се сключва в писмена форма.

Особени диспозитивни правила

Чл.47. Ако в издателския договор не е предвидено друго, смята се, че:

- 1.** на издателя е отстъпено правото само за едно издание;
- 2. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.)** на издателя е отстъпено правото да издаде произведението в тираж, не по-голям от десет хиляди екземпляра;
- 3.** на автора се дължи възнаграждение в размер петнадесет на сто от цената на дребно на всеки продаден екземпляр от произведението;
- 4.** броят на екземплярите, които издателят ще предостави на автора безплатно, не може да бъде по-малък от пет екземпляра на всяко издание;
- 5.** издателят има право да издаде произведението на езика, на който е предадено;
- 6.** издателят може да разпространи изданието само на територията на страната, чийто гражданин е или където се намира седалището му, ако той е юридическо лице.

Внасяне на изменения

Чл.48. Преди да пристъпи към следващо издание, издателят е длъжен да даде на автора възможност да внесе изменения и допълнения в произведението.

Връщане на предложени за публикуване оригинали

Чл.49. Издателят е длъжен да връща оригиналите на произведенията на изобразителното изкуство, оригинални документи, илюстрации и други оригинали, предложени му за публикуване, освен ако писмено е било уговорено друго.

Погинали екземпляри

Чл.50. Ако възпроизведените, но непуснати в продажба екземпляри от произведението погинат изцяло или отчасти не по вина на издателя, последният може в едногодишен срок да възстанови погиналите екземпляри, без да заплаща за това възнаграждение на автора.

Прекратяване

Чл.51. Ако не е уговорено друго, издателският договор се прекратява с изтичане на срока на договора или с изчерпване на тиража на изданието, а ако е било уговорено повече от едно издание – с изчерпване на тиража на последното издание.

Предсрочно прекратяване

Чл.52. (1) Ако не е уговорено друго, авторът може да прекрати издателския договор едностранно, с писмено предизвестие, когато договорът е сключен за повече от едно издание и тиражът на последното издание е изчерпан, а издателят в едногодишен срок не възпроизведе и разпространи следващо издание, при условие, че авторът в същия срок е поискал от него да направи това. Тиражът се смята за изчерпан, когато непродадените екземпляри не са повече от пет на сто от тиража на изданието.

(2) В случаите по ал.1 полученото вече от автора възнаграждение не подлежи на връщане.

Издаване за сметка на автора

Чл.53. (1) Авторът може да възложи за собствена сметка на издател да възпроизведе и разпространи определен брой екземпляри от произведението.

(2) Авторът може да уговори с издател да възпроизведе и разпространи екземпляри от произведението, като участва в разходите по издаването и в приходите от разпространението.

Договори за възпроизвеждане и разпространение на звукозаписи

Чл.54. (1) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Ако в договора за възпроизвеждане и разпространение на произведението под формата на звукозаписи не е предвидено друго и авторът не е отстъпил управлението на тези права на организация за колективно управление, смята се, че:

- 1.** ползвателят е длъжен да осъществи записването до шест месеца от деня, в който авторът е предал произведението във вид, позволяващ записването, а възпроизвеждането и разпространението – до шест месеца след осъществяване на записа;
- 2.** на ползвателя е отстъпено правото да възпроизведе произведението в тираж не по-голям от 5000 екземпляра;
- 3.** на автора се дължи възнаграждение в размер на съответната част от 10 на сто от цената на едро на всеки продаден екземпляр от звуконосителя, пропорционално на времетраенето на произведението му към общото времетраене на целия звуконосител;
- 4.** ползвателят ще предостави на автора безплатно по 5 екземпляра от всяка произведена разновидност на звуконосителите.

(2) (отм., ДВ, бр.28 от 2000 г.)

(3) (изм., ДВ, бр.99 от 2005 г.) Отстъпеното от автора право неговото произведение да бъде записано, възпроизведено и разпространено под формата на звукозаписи не включва правото записаното произведение да бъде публично изпълнявано, излъчвано по безжичен път или предавано или препредавано по кабел. За включването на тези права страните се уговарят изрично.

Раздел III

Договор за публично представяне или изпълнение Определение

Чл.55. С договор за публично представяне авторът на сценично произведение отстъпва на ползвател правото да представи произведението, а ползвателят се задължава да го представи и заплати на автора възнаграждение.

Диспозитивни правила

Чл.56. Ако в договора не е предвидено друго, смята се, че:

1. авторът може да отстъпи правото на публично представяне и на други ползватели извън населеното място, в което ползвателят има седалището си;
2. срокът на действие на договора е три години;
3. ползвателят е длъжен да представи публично произведението в срок от една година от получаването му;
4. **(изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.)** възнаграждението на автора се определя в размер петнадесет на сто от реализирания бруто приход от всяко представяне на произведението;
5. ползвателят е длъжен да дава сметка на автора два пъти годишно за броя на публичните представяния и за реализирания от тях приход;
6. авторът може да прекрати договора, когато ползвателят прекрати публичното представяне на произведението за срок, по-дълъг от една година.

Договори за използване по безжичен път или чрез кабел или друго техническо средство

Чл.57. (изм., ДВ, бр.99 от 2005 г.) Разпоредбите на т.1, 2 и 3 от чл.56 се прилагат и за договори за излъчване по безжичен път или за предаване и препредаване по кабел на сценично произведение, както и на неразгласено музикално или литературно произведение. Ако в договора не е уговорено друго, смята се, че авторът е отстъпил на ползвателя правото за еднократно излъчване или предаване на произведението.

Договори за публично изпълнение

Чл.58. (1) (пред.чл.58, доп., ДВ, бр.28 от 2000 г.; изм., бр.99 от 2005 г.) Съгласието за публично изпълнение на живо и чрез запис, за излъчване по безжичен път или предаване и препредаване по кабел на музикални или литературни произведения, които са били вече разгласени, се дава писмено от автора или упълномощена от него организация за колективно управление на авторските права, която договаря, събира и изплаща дължимите възнаграждения. Когато съгласието се дава от организация за колективно управление, ползвателят е длъжен да й предоставя точен отчет за използваните произведения и техните автори.

(2) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.; отм., бр.77 от 2002 г.)

Раздел IV

Договор за публикуване в периодично издание Право на използване на поръчано произведение

Чл.59. (1) Авторът на поръчано произведение няма право без съгласие на издателя да предлага същото произведение или части от него за публикуване в други периодични издания или като отделно издание, както и за излъчване по безжичен път преди публикуването му от издателя.

(2) Ако не е уговорено друго, ограниченията по предходната алинея не се прилагат, когато са изтекли петнадесет дни – за вестниците, и три месеца – за списанията, от датата на предаването на ръкописа и издателят не го е публикувал

или не е уведомил в тези срокове автора, че ще публикува произведението с посочване на броя, в който ще бъде публикувано.

Право на повторно използване

Чл. 60. Авторът има право да използва своето вече публикувано в периодично издание произведение след датата на публикацията, освен ако писмено не е било уговорено друго.

Връщане на предложени за публикуване материали

Чл. 61. Издателите на периодичните издания са длъжни да връщат оригинали на произведения на изобразителното изкуство, оригинални документи и илюстрации, предложени им за публикуване, освен ако писмено е било уговорено друго.

Раздел V

Създаване и използване на филми и други аудио-визуални произведения. Носители на права

Чл. 62. (1) (доп., ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Авторското право върху филм или друго аудио-визуално произведение принадлежи на режисьора, сценариста и оператора. При анимационни филми авторско право има и художник-постановчикът.

(2) Авторите на музиката, на диалога, на вече съществуващата литературна творба, по която е създадено аудио-визуалното произведение, на сценографията, на костюмите, както и на други произведения, включени в него, запазват авторското си право върху своите произведения.

(3) Продуцент по смисъла на този раздел е физическото или юридическото лице, което организира създаването на произведението и осигурява финансирането му.

Договори за създаване и използване

Чл. 63. (1) (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Авторите по чл. 62 сключват с продуцента писмени договори, с които, ако не е уговорено друго или този закон не предвижда друго, се смята, че му предоставят както за страната, така и за чужбина изключителното право за размножаване на произведението, публичното му прожектиране, излъчването му по безжичен път или предаването и препредаването му по кабел, възпроизвеждането му върху видеоносители и тяхното разпространение, предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до него или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях, както и правото да разрешава превода, дублирането и субтитрирането на текста.

(2) Продуцентът дължи възнаграждение на авторите по предходния член за отстъпените права. В този случай разпоредбите на чл. 41, ал. 2 и чл. 42, ал. 2 не се прилагат.

(3) Ако някой от авторите по чл. 62 се откаже да завърши своята част при създаването на филм или друго аудио-визуално произведение или не може да я завърши по независещи от него причини, той не може да възпрепятства използването на извършената от него работа за завършване на произведението. Това не го лишава от авторско право върху извършеното с всички произтичащи от това последици.

(4) Аудио-визуалното произведение се счита за завършено, когато по споразумение между режисьора и продуцента бъде установен окончателния му вариант.

(5) Всякакви изменения на окончателния вариант чрез добавяне, премахване или промяна на някои от елементите му изискват съгласието на лицата по ал.4.

(6) (изм., ДВ, бр. 63 от 1994 г.) При обявяване на продуцент в несъстоятелност автор по чл.62 има право да изкупи по най-високата предложена цена изходния материал на произведението, ако в срок от три дни след приключване на наддаването писмено поиска това.

(7) (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.) В случай че продуцентът не може да завърши произведението или след като го завърши иска да се освободи от изходните работни материали с първоначален запис или съответно от изходните материали на окончателния вариант на произведението, той е длъжен да ги предостави безвъзмездно на авторите по чл.62, ал.1.

(8) (нова, ДВ, бр. 28 от 2000 г.) В срок до пет години след датата на разгласяване на произведението продуцентът или лицата, които са станали собственици на изходните материали на окончателния вариант на произведението, депозират тези материали в Националната филмотека. Това се отнася само за филми, чийто продуцент е българско физическо или юридическо лице.

Вторично използване

Чл. 64. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Продуцентът може да отстъпва на трето лице, при поемане на задълженията по чл.65, правото да излъчва произведението по безжичен път или да го предава и препредава по кабел, да го възпроизвежда върху видеоносители, които да разпространява или прожектира публично, при което е длъжен да уведоми писмено в едномесечен срок авторите по чл.62, ал.1, освен ако този закон предвижда друго.

Възнаграждения

Чл. 65. (1) (изм., ДВ, бр. 28 от 2000 г.; доп., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) Режисьорът, сценаристът, операторът и композиторът, а при анимационните филми – и художник-постановчикът имат право на справедливо възнаграждение, отделно от това по чл.63, ал.2 и за всеки вид използване на филма или аудио-визуалното произведение, а останалите автори, посочени в чл.62 – ако това възнаграждение е било уговорено. Възнагражденията за различните видове използване на произведението, предоставени от авторите на продуцента по чл.63, ал.1, както и начинът, по който авторът иска да ги получи в съответствие с ал.2, трябва да бъдат определяни поотделно за всеки вид използване.

(2) Възнагражденията за различните видове използване на произведението се дължат от съответните ползватели и могат според желанието на авторите да се получават чрез продуцента или чрез организация за колективно управление на авторски права. Във втория случай продуцентът е длъжен да предвиди това в договорите, които сключва за използването на произведението.

(3) Когато предварително обявено произведение се прожектира публично с платен вход, възнаграждението е пропорционално на прихода на продуцента.

(4) (доп., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 99 от 2005 г.) Независимо от възнаграждението по ал.2 авторите по ал.1 имат право на процент от всеки приход на продуцента, реализиран от използването на произведението.

(5) (нова, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато използването се изразява в отдаване на екземпляри от произведението под наем или в заем, се прилагат разпоредбите на чл.22а.

(6) (нова, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато използването се изразява в препредаване на произведението по кабел, се прилагат разпоредбите на чл.21, ал.3, 4 и 5.

Отчитане пред авторите

Чл. 66. Продуцентът е длъжен по искане на лицата по чл. 62 да им предоставя най-малко веднъж годишно сметка за приходите от всеки вид използване на произведението.

Използване на части от филми

Чл. 67. Продуцентът може да използва части от произведението или отделни кадри в обем, оправдан от рекламата за филма, без съгласието на авторите и без заплащане на възнаграждение. Той може да използва такива части или кадри за други цели само със съгласието на авторите по чл. 62, ал. 1 и срещу заплащане на възнаграждение. Други лица могат да използват части или кадри само със съгласието на авторите по чл. 62, ал. 1 и срещу заплащане на възнаграждение.

Раздел VI

Използване на произведения на изобразителното изкуство, архитектурата и фотографията

Предположение за отстъпване право за публично показване

Чл. 68. (1) (пред. чл. 68, изм., ДВ, бр. 28 от 2000 г.) С прехвърлянето на собствеността върху произведения на изобразителното изкуство и произведения, създадени по фотографски или аналогичен на него начин, се отстъпва, ако писмено не е уговорено друго, и правото за публично показване на произведенията.

(2) (нова, ДВ, бр. 28 от 2000 г.) С прехвърляне на правото за използване на архитектурен проект се отстъпва, ако писмено не е уговорено друго, и правото за публично показване на проекта.

Последващо използване на архитектурен проект

Чл. 69. За всяко последващо използване на архитектурен проект на вече построена сграда или друг създаден обект е необходимо писменото съгласие на автора.

Раздел VII

Използване на компютърни програми Диспозитивни правила

Чл. 70. Ако не е уговорено друго, счита се, че лицето, което законно е придобило правото да използва компютърна програма, може да зарежда програмата, да я изобразява върху екран, да я изпълнява, предава на разстояние, да я съхранява в паметта на компютър, да я превежда, преработва и да внася други изменения в нея, ако тези действия са необходими за постигане на целта, заради която е придобито правото да се използва програмата, включително и за отстраняване на грешки.

Императивни правила

Чл. 71. Лицето, което законно е придобило правото да използва компютърна програма, може без съгласието на автора и без заплащане на отделно възнаграждение:

- 1.** да изготвя резервно копие от програмата, ако това е необходимо за съответния вид използване, за който е придобита програмата;
- 2.** да наблюдава, изучава и изпитва начина на действие на програмата за

определяне на идеите и принципите, които са залегнали в който и да е нейн елемент, ако това става в процеса на зареждането на програмата, изобразяването ѝ върху екран, изпълняването ѝ, предаването ѝ на разстояние или съхраняването ѝ в компютърната памет при условие, че той има право да извършва тези действия в съответствие с чл.70;

3. (доп., ДВ, бр.28 от 2000 г.) да превежда програмния код от една форма в друга, ако това е безусловно необходимо за получаване на информация за постигане на съвместимост на създадена компютърна програма с други програми, при условие, че необходимата за тази цел информация не е била предоставена в готов вид и че това се извършва само по отношение на онези части от компютърната програма, които са необходими за постигане на съвместимостта. Получената информация не може да бъде използвана за създаване и разпространение на компютърна програма несъществено отличаваща се от програмата, чийто програмен код се превежда, както и за каквото и да е друго действие, което може да накърни авторските права върху програмата.

Управление и контрол на софтуерни активи от органите на държавната власт и местното самоуправление
(загл.ново, ДВ, бр.77 от 2002 г.)

Чл.71а. (отм., ДВ, бр.99 от 2005 г.)

Дял втори
ПРАВА, СРОДНИ НА АВТОРСКОТО ПРАВО И ДРУГИ ОСОБЕНИ ПРАВА
(загл.доп., ДВ, бр.77 от 2002 г.)

Глава осма
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ
Носители и обекти на сродни права

Чл.72. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Права, сродни на авторското, имат:

1. артистите-изпълнители върху своите изпълнения;
2. продуцентите на звукозаписи върху своите звукозаписи;
3. продуцентите на първоначалния запис на филм или друго аудиовизуално произведение върху оригинала и копията, получени в резултат на този запис;
4. радио- и телевизионните организации върху своите програми.

Колизия с авторски права
(загл.ново, ДВ, бр.28 от 2000 г.)

Чл.72а. Сродните права не могат да бъдат упражнявани по начин, който би могъл да доведе до накърняване или ограничаване на авторските права.

Предположение за притежаване на сродни права
(загл. и чл. нови, ДВ, бр.99 от 2005 г.)

Чл.72б. (нов, ДВ, бр.99 от 2005 г.) До доказване на противното за носител на право по чл.72 се смята лицето, чието име, наименование или друг идентифициращ знак са посочени или упоменати по обичайния за това начин върху съответния запис, копия или екземпляри от него и/или техните опаковки, или в хода на показване на програмата.

Упражняване на сродни права чрез организации за колективно управление

Чл.73. (доп., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Имуствените права на артистите-изпълнители, на продуцентите на звукозаписи, на филмовите продуценти и на радио- и телевизионните организации могат да бъдат упражнявани от упълномощени от тях организации за колективно управление на права в съответствие с разпоредбите на чл.40.

Глава девета
ПРАВА НА АРТИСТА-ИЗПЪЛНИТЕЛ
Носител на правото.
(загл.изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.)

Чл.74. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Артист-изпълнител е лицето, което представя, пее, свири, танцува, рецитира, играе, режисира, дирижира, коментира, озвучава роли или изпълнява по друг начин произведение, цирков или вариететен номер, номер с кукли или фолклорна творба.

Неимуществени права

Чл.75. (1) Артистът-изпълнител има следните неимуществени права:

- 1.** правото да изисква името му, псевдонимът или артистичното му име да бъде посочвано или съобщавано по обичайния за това начин при всяко негово изпълнение на живо и при всяко използване на записаното му изпълнение по какъвто и да е начин;
- 2.** правото да изисква запазване целостта и неизменяемостта на записаното му изпълнение при възпроизвеждането или използването му по какъвто и да е друг начин.

(2) Правото по т.1 от предходната алинея е неотчуждимо. Отчуждаването на правото по т.2 може да става само изрично в писмена форма.

Имуществени права

Чл.76. (1) Артистът-изпълнител има изключителното право да разрешава срещу възнаграждение:

- 1. (изм., ДВ, бр.99 от 2005 г.)** излъчването на неговото изпълнение по безжичен път, предаването и препредаването му по кабел, както и звукозаписването или видеозаписването на изпълнението, възпроизвеждането на записите върху звуконосители или видеоносители и тяхното разпространение;
- 2. (изм., ДВ, бр.99 от 2005 г.)** публичното изпълнение, излъчването по безжичен път и предаването и препредаването по кабел на тези записи.
- 3. (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.; изм., бр.99 от 2005 г.)** предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до неговото записано изпълнение или част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрано от всеки от тях.
- 4. (нова, ДВ, бр.77 от 2002 г.)** вноса и износа на екземпляри от записа с изпълнението в търговско количество, независимо дали екземплярите са произведени законно или в нарушение на правата по т.1.

(2) Правата по предходната алинея се отстъпват от артиста-изпълнител с писмен договор. Възнаграждението може да се уговори като част от приходите, еднократно заплащане или по друг начин.

(3) Ако в договора между артиста-изпълнител и продуцента на звукозаписи не е уговорено друго, артистът-изпълнител има право да разрешава и на други лица да записват и разпространяват негови изпълнения. Всяка уговорка, която ограничава правото на артиста-изпълнител да дава такова разрешение, не може да има

действие за повече от пет години.

(4) (отм., ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Вторично използване

Чл. 77. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Размерът на възнагражденията на артистите-изпълнители и на продуцентите на звукозаписи за излъчване по безжичен път, предаване и препредаване по кабел или за публично изпълнение чрез апарати за озвучаване или по друг начин на техни изпълнения и звукозаписи, които са били вече разгласени, се определя по реда на § 5 от допълнителните разпоредби, като половината от сумата се предоставя на артистите-изпълнители, а другата половина – на продуцентите на звукозаписи.

Участие в заснемането на филм

Чл. 78. (1) (доп., ДВ, бр. 28 от 2000 г.; изм., бр. 99 от 2005 г.) Ако в договора за изпълнение не е уговорено друго, смята се, че артистът-изпълнител, който участва в заснемането на филм или друго аудио-визуално произведение, е отстъпил на продуцента на произведението и правото за публично прожектиране на записаното изпълнение, за излъчването му по безжичен път, предаването и препредаването му по кабел, както и за възпроизвеждането му върху видеоносители и тяхното разпространение.

(2) Роля, изпълнена от артист-изпълнител във филм или друго аудио-визуално произведение, може да бъде озвучена на същия език от друго лице само със съгласието на артиста, изпълнил ролята.

(3) (нова, ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Договорите по ал. 1 с артистите, изпълняващи главни роли, предвиждат и допълнително възнаграждение в процент от всеки бруто приход на продуцента от използването на произведението. Възнаграждението им се заплаща, съгласно уговореното, от продуцента или от съответните ползватели. Когато възнаграждението им се заплаща от съответния ползвател, продуцентът е длъжен да предвиди това в договорите, които сключва за използване на произведението. Ако възнаграждението не е било уговорено, то се определя съгласно споразумение между сдруженията на актьорите, от една страна, и продуцентите или техни сдружения, от друга страна.

(4) (нова, ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Артисти, изпълняващи главни роли по смисъла на ал. 3, са, до доказване на противното, лицата, които са посочени в титрите на филма по начин, недвусмислено показващ, че са смятани за такива. Когато липсват такива указания, се вземат под внимание евентуални изрични уговорки по този въпрос в договора между продуцента и артиста-изпълнител, а ако такива уговорки там няма или договорът не е представен, се взема под внимание изричното мнение на сценариста, дадено писмено, независимо по кое време.

(5) (нова, ДВ, бр. 77 от 2002 г.) В случай че телевизионната организация е същевременно и продуцент на филм или на аудио-визуално произведение, лицата по ал. 3 имат право на допълнително възнаграждение при всяко използване на произведението от тази организация, като размерът на това възнаграждение се определя съгласно ал. 3, изречения второ и четвърто.

(6) (нова, ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Лица, които изпълняват роля в аудиовизуално произведение с рекламно предназначение, имат право за срока, в който произведението се показва, на допълнително възнаграждение в процент от печалбата на рекламодателя от рекламираната дейност, изделие или услуга в страната. Това възнаграждение се уговаря в договора между продуцента и рекламодателя. Ако продуцентът и рекламодателят не се намират в пряка договорна връзка помежду си, продуцентът е длъжен да предвиди изплащането на това

възнаграждение в договора си с лицето, което му е поръчало създаването на произведението.

(7) (нова, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато използването по ал.3 се изразява в отдаване на екземпляри под наем или в заем, се прилагат и разпоредбите на чл.22а.

Разрешение от колективни изпълнители

Чл.79. Участниците в колективни изпълнения, като хор, оркестър, ансамбъл или друга артистична група, упълномощават писмено едно лице да дава разрешенията съгласно тази глава за използването на техните изпълнения. Солистите и диригентът, както и режисьорът на сценично произведение дават разрешение отделно.

Посочване на имената при колективни изпълнения

Чл.80. При колективни изпълнения се посочват или съобщават по обичайния за това начин името на ансамбъла или групата като цяло и имената на солистите, диригента и на режисьора на сценичното произведение, ако с тези лица не е уговорено друго.

Изпълнение по трудово правоотношение

Чл.81. Разрешение за използване по чл.76, ал. 1 на изпълнение, осъществено в рамките на трудово правоотношение, се дава от работодателя, освен ако с артиста-изпълнител е уговорено друго.

Времетраене

Чл.82. Правата на артистите-изпълнители продължават петдесет години. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на публикуването на записа на изпълнението, а когато записът не е бил публикуван или изпълнението не е било записано - от началото на годината, следваща годината, в която се е състояло първото изпълнение.

Закрила на наименованията на артистични групи

Чл.83. (1) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г., бр.28, 99 от 2005 г.) Наименованието на артистична група се регистрира от Министерството на културата по ред, определен от Министерския съвет. За подаване на искане за регистрация, за извършване на справка по регистъра и за издаване на документи за вписани в регистъра обстоятелства се събират такси в размери, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.) Наименованията на артистичните групи се регистрират задължително на кирилица. По желание на заявителя в регистрацията може да бъде добавено същото наименование, изписано на друга азбука.

(3) (пред. ал.2, ДВ, бр.28 от 2000 г.) Регистрираното по ал.1 наименование не може да се използва от друга група.

(4) (пред. ал.3, ДВ, бр.28 от 2000 г.) Ако друга група е използвала същото или подобно наименование преди регистрацията, тя може да поиска заличаване на регистрацията.

(5) (пред. ал.4, ДВ, бр.28 от 2000 г.) Споровете за сходство, както и коя от групите е започнала първа да използва наименованието, се решават от съда.

(6) (пред. ал. 5, ДВ, бр. 28 от 2000 г.) Правото на наименование по ал. 1 се закриля в продължение на десет години след прекратяване на дейността на артистичната група. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на прекратяването.

**Прилагане по аналогия
(загл. изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.)**

Чл. 84. (изм., ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.)

Разпоредбите на чл. 18, ал. 3, чл. 18а, 19, 21, 22, 22а, 23, чл. 24, ал. 1, т. 1, 6, 8, 12 и 14, чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 25а, 26, 32, 33, 34, 36, 37 и чл. 58, ал. 1 се прилагат съответно и относно правата на артистите-изпълнители, а на чл. 66 - относно правата на лицата по чл. 78, ал. 3.

**Глава десета
ПРАВА НА ПРОДУЦЕНТИТЕ НА ЗВУКОЗАПИСИ
Носители на правото**

Чл. 85. Продуцент на звукозапис е физическото или юридическото лице, което организира осъществяването на първия запис и осигурява финансирането му.

Имуществени права

Чл. 86. (1) Продуцентът има изключително право да разрешава срещу заплащане:

1. възпроизвеждането и разпространението на записа;

2. (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.) вноса и износа на екземпляри от записа в търговско количество, независимо дали са произведени законно или в нарушение на правата по т. 1;

3. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) публичното изпълнение, излъчването по безжичен път и предаването и препредаването на записа по кабел.

4. (нова, ДВ, бр. 28 от 2000 г.) предлагането по безжичен път или чрез кабел или друго техническо средство на достъп на неограничен брой лица до записа или част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрано от всеки от тях.

(2) Продуцентът може да отстъпва с договор отделни свои права по ал. 1 на други лица, в т. ч. автори и изпълнители на записаните произведения.

Неимуществени права

Чл. 87. (1) Продуцентът има право да изисква при възпроизвеждането и разпространението на направените от него записи името му да бъде посочвано по обичайния за това начин върху звуконосителите, включително и върху техните обложки и кутии.

(2) (отм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

Вторично използване

Чл. 88. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Възнагражденията на продуцентите на звукозаписи за излъчване по безжичен път, предаване и препредаване по кабел или за публично изпълнение чрез апарати за озвучаване или по друг начин на техни звукозаписи, които са били вече разгласени, се определят и заплащат по начина и реда, предвидени в чл. 77.

Времетраене

Чл. 89. (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Правата на продуцентите по тази глава продължават петдесет години. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на осъществяването на записа. Ако записът е бил законно публикуван през този период, срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на това публикуване. Ако записът не е бил законно публикуван, но е бил законно разгласен по друг начин през този период, срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на това разгласяване.

Прилагане по аналогия

Чл. 90. (изм., ДВ, бр. 28 от 2000 г., бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.)

Разпоредбите на чл. 8, чл. 18, ал. 3, чл. 18а, 19, 21, 22, 22а, 23, чл. 24, ал. 1, т. 1, 3, 6, 8, 11, 12, 13 и 14, чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 25а, 26, 32, 33, 34 и 36 се прилагат съответно и относно продуцентите на звукозаписи.

Глава десета "а"

ПРАВА НА ФИЛМОВИТЕ ПРОДУЦЕНТИ

(гл. нова, ДВ, бр. 28 от 2000 г.)

Съдържание на правото

Чл. 90а. (1) Продуцентът на първоначалния запис на филм или друго аудиовизуално произведение има по отношение оригинала на филма и копията от него, получени в резултат на този запис, изключително право да разрешава срещу заплащане:

1. размножаването им;
2. публичното им прожектиране;
3. излъчването им по безжичен път;
4. **(изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.)** предаването и препредаването им по кабел;
5. възпроизвеждането им;
6. разпространението им;
7. превеждането, дублирането и субтитрирането им;
8. **(изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.)** предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до филма или част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях.
9. **(нова, ДВ, бр. 77 от 2002 г.)** вноса и износа на копия от филма в търговско количество, независимо дали са произведени законно или в нарушение на правото по т. 1 или т. 5.

(2) Продуцентът има право да изисква при използване на филма името или наименованието му да бъде посочвано по обичайния за това начин.

Времетраене

Чл. 90б. Правата на продуцента по тази глава продължават петдесет години. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на разгласяването на филма, а когато той не е бил разгласен – от началото на годината, следваща годината на създаването му.

Прилагане по аналогия

Чл.90в. (изм.,ДВ,бр.77 от 2002 г., бр.99 от 2005 г.) Разпоредбите на чл.8, чл.18, ал.3, чл.18а, 19, 21, 22, 22а, 23, чл.24, ал.1, т.1, 2, 3, 6, 8, 11, 12, 13 и 14, чл.25, ал.1, т.2, чл.25а, 26, 32, 33, 34 и 36 се прилагат съответно и за филмовите продуценти.

Глава единадесета
ПРАВА НА РАДИО- И ТЕЛЕВИЗИОННИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
Съдържание на правото

Чл.91. (1) (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г., бр.77 от 2002 г.) Радио- и телевизионната организация, която е осъществила първоначалното излъчване или предаване на собствена програма, има изключително право да разрешава срещу заплащане:

1. (изм.,ДВ,бр.99 от 2005 г.) преизлъчването по безжичен път или препредаването по кабел на програмата;

2. записването, възпроизвеждането и разпространението на записите от програмата;

3. (изм.,ДВ,бр.99 от 2005 г.) предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до програмата или част от нея по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях.

(2) Разпоредбата на предходната алинея се прилага и когато програма, изпратена по радио- или телевизионна организация чрез сигнал до телекомуникационен спътник, се преизлъчва или препредава, записва, възпроизвежда и разпространява от друго лице.

(3) (нова,ДВ,бр.28 от 2000 г.) Когато радио- и телевизионната организация по ал.1 или упълномощеното от нея лице ограничи кръга от лица, приемащи нейната програма, като кодира сигнала, който я съдържа, съгласието се счита за дадено само при условие, че декодиращото средство се осигурява от излъчващата организация или с нейно съгласие.

(4) (нова,ДВ,бр.28 от 2000 г.) При всяко използване на програмата по смисъла на ал.1 използващата организация е длъжна да съобщава по подходящ начин наименованието на организацията, която е осъществила първото излъчване или предаване на програмата.

(5) (нова,ДВ,бр.77 от 2002 г.; изм.,бр.99 от 2005 г.) Когато радио- или телевизионна организация разрешава едновременното, изцяло и в непроменен вид предаване на програмата си чрез кабелната мрежа на друга организация, разрешението, дадено от радио- или телевизионната организация, включва изрично и правата за излъчване и предаване на произведенията, включени в програмата, ако тези права са ѝ надлежно отстъпени.

Времетраене

Чл.92. Правата на радио- и телевизионните организации по тази глава продължават петдесет години. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на първото излъчване или предаване на програмата.

Прилагане по аналогия
(загл. изм.,ДВ,бр.99 от 2005 г.)

Чл.93. (изм.,ДВ,бр.77 от 2002 г., бр.99 от 2005 г.) Разпоредбите на чл.8, чл.18, ал.3, чл.18а, 19, чл.21, ал.1, чл.22, 23, чл.24, ал.1, т.1, 2, 3, 8, 12, 13 и 14, чл.25а и 36 се прилагат съответно и за радио- и телевизионните организации.

**Удостоверяване на правото за произвеждане и разпространение
(чл.отм., ДВ, бр.28 от 2000 г.)**

Чл.93а. (нов, ДВ, бр.10 от 1998 г.; отм., бр.28 от 2000 г.)

**Глава единадесета "а"
ПРАВА НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА БАЗИ ДАННИ
(гл.нова, ДВ, бр.77 от 2002 г.
Носител на правото
(загл.ново, ДВ, бр.77 от 2002 г.)**

Чл.93б. (нов, ДВ, бр.77 от 2002 г.)

- (1) Носител на правото е производителят на базата данни.
(2) Производител на база данни е физическото или юридическото лице, което е поело инициативата и риска за инвестиране в събирането, сверяването или използването на съдържанието на база данни, ако това инвестиране е съществено в количествено или качествено отношение.

**Съдържане на правото
(загл. ново, ДВ, бр.77 от 2002 г.)**

Чл.93в. (нов, ДВ, бр.77 от 2002 г.)

- (1) Производителят на база данни има право да забрани:
1. извличането чрез постоянно или временно пренасяне на съдържанието на базата данни или на негова съществена в количествено или качествено отношение част върху друг носител по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма;
  2. повторното използване на съдържанието на базата данни или на негова съществена в количествено или качествено отношение част чрез разгласяване под каквато и да е форма, включително разпространение на копия, отдаване под наем или предоставяне по цифров път.
- (2) Даването в заем не е извличане или повторно използване по смисъла на ал.1.
(3) Правото по ал.1 може да се отчуждава или да бъде отстъпвано на други лица.
(4) Производителят на база данни има право да забрани действията по ал.1 и по отношение на несъществена част от съдържанието ѝ, когато тези действия се извършват повторно и систематично по начин, който противоречи на нормалното ѝ използване или може да увреди законните интереси на производителя.

**Прекратяване на правото
(загл.ново, ДВ, бр.77 от 2002 г.)**

Чл.93г. (нов, ДВ, бр.77 от 2002 г.)

- (1) (изм., ДВ, бр.99 от 2005 г.) Първата продажба на територията на държавите - членки на Европейския съюз на материално копие от база данни от носителя на правото по чл.93в или с негово съгласие води до прекратяване на правото му да контролира по-нататъшните продажби на копието от нея на тази територия.
(2) Когато база данни се предава в цифрова форма, включително в комуникационна мрежа, правото по чл.93в не се прекратява по отношение на материализираните копия от базата данни, направени от получателя със съгласието на носителя на това право.

**Колизия с други права
(загл.ново, ДВ, бр.77 от 2002 г.)**

Чл.93д. (нов,ДВ,бр.77 от 2002 г.)

(1) Правото по чл.93в възниква независимо от това, дали базата данни или частите от съдържанието ѝ се ползват от закрилата на авторско право или на сродни на него права.

(2) Правото по чл.93в не може да бъде упражнявано по начин, който би могъл да доведе до накърняване или ограничаване на авторски или сродни на тях права върху съдържанието на базата данни.

**Права и задължения на законните ползватели
(загл.ново,ДВ,бр.77 от 2002 г.)**

Чл.93е. (нов,ДВ,бр.77 от 2002 г.)

(1) (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Лицето, което законно е придобило правото да използва база данни или копие от нея, може свободно да извършва действията по чл.18, ал.2, т.1, 2, 3, 4, 5, 7 и 8 с нея, както и действия, свързани с резултатите, евентуално получени от превода, преработката, обработката и каквито и да е други изменения, които е направило с нея, когато това е необходимо за достъп до съдържанието на базата данни и за нормалното ѝ използване. Когато това лице има право да използва само част от базата данни, тази разпоредба се прилага само по отношение на тази част.

(2) (пред.ал.1,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Когато една база данни е била разгласена по какъвто и да е начин, производителят ѝ не може да възпрепятства извличането или повторното използване на несъществена част от съдържанието ѝ за каквито и да е цели от лице, което е придобило по законен начин достъп до нея. Ако законният ползвател има право да извлича или използва повторно само част от базата данни, тази разпоредба се прилага само по отношение на тази част.

(3) (пред.ал.2,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Законният ползвател на база данни, която е била разгласена по какъвто и да е начин, не може да извършва действия, които противоречат на нормалното ѝ използване или увреждат законните интереси на производителя ѝ.

(4) (пред.ал.3,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Законният ползвател на база данни, която е била разгласена по какъвто и да е било начин, не може да уврежда правата на носителя на авторско право или сродно на него право върху произведенията или другите обекти, съдържащи се в нея.

(5) (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Всяка договореност, противоречаща на разпоредбите на ал.1, 2, 3 и 4, е нищожна.

**Изключения
(загл.ново,ДВ,бр.77 от 2002 г.)**

Чл.93ж. (нов,ДВ,бр.77 от 2002 г.) Законният ползвател на база данни, която е била разгласена по какъвто и да е начин, може без съгласието на производителя ѝ да извлича или да използва повторно по смисъла на чл.93в съществена част от нейното съдържание в следните случаи:

1. извличане за лично ползване на съдържание на база данни, която не е в електронна форма;
2. извличане без търговска цел за илюстриране при обучение или при научни изследвания в обем, оправдан от целта, при посочване на източника;
3. извличане или повторно използване за целите на националната сигурност или в административно или съдебно производство.

**Времетраене
(загл.ново,ДВ,бр.77 от 2002 г.)**

Чл.93в. (нов,ДВ,бр.77 от 2002 г.)

(1) Правата по чл.93в продължават петнадесет години. Срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината, през която е завършено създаването на базата данни.

(2) В случай че базата данни е била разгласена по какъвто и да е начин преди изтичането на срока по ал.1, срокът започва да тече от първи януари на годината, следваща годината на разгласяването.

(3) Всяка нова съществена инвестиция в базата данни, която води до съществено изменение в съдържанието на базата данни, поставя началото на нов самостоятелен срок на закрила по отношение на частта, която е резултат на тази инвестиция.

Дял трети
ЗАЩИТА НА АВТОРСКОТО ПРАВО И НА СРОДНИТЕ МУ ПРАВА
Глава дванадесета
ГРАЖДАНСКОПРАВНА ЗАЩИТА
Иск за обезщетение

Чл.94. (изм.,ДВ,бр.99 от 2005 г.)

(1) Който наруши авторско право, сродно на него право или друго право по този закон, дължи обезщетение на носителя на правото или на лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване.

(2) Обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от нарушението.

(3) При определяне размера на обезщетението съдът взема предвид и всички обстоятелства, свързани с нарушението, пропуснатите ползи и неимуществените вреди, както и приходите, реализирани от нарушителя вследствие на нарушението.

(4) Съдът определя справедливо обезщетение, което трябва да въздейства възпиращо и предупредително на нарушителя и на останалите членове на обществото.

Особени случаи на иск за обезщетение
(загл. и чл. нови,ДВ,бр.99 от 2005 г.)

Чл.94а. (нов,ДВ,бр.99 от 2005 г.)

(1) Когато искът е установен по основание, но няма достатъчно данни за неговия размер, ищецът може да иска като обезщетение:

1. от петстотин до сто хиляди лева, като конкретният размер се определя по преценка на съда при условията на чл.94, ал.3 и 4, или

2. равностойността на предмета на нарушението по цени на дребно на правомерно възпроизведени екземпляри.

(2) При определяне на обезщетението по ал.1 се вземат предвид и приходите, получени вследствие на нарушението.

Други иски

Чл.95. (1) (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г., бр.77 от 2002 г.; пред.чл.95,бр.99 от 2005 г.) Когато произведение, обекти по чл.72 или бази данни по глава единадесета "а" се използват в нарушение на разпоредбите на този закон, носителят на правото или лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване, може да иска по съдебен ред:

1. (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.) установяване факта на нарушението;

2. (изм.,ДВ,бр.77 от 2002 г.; пред.т.1,бр.99 от 2005 г.) преустановяване на неправомерното използване или забрана за извършване на дейността, която ще

съставлява неправомерно използване;

3. (доп., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; пред. т. 2, бр. 99 от 2005 г.) изземване и унищожаване на неправомерно възпроизведените екземпляри от произведението, обектите по чл. 72 или базите данни по глава единадесета "а", както и на негативите, матриците, клишетата и други подобни, предназначени за възпроизвеждане на екземплярите;

4. (изм., ДВ, бр. 28 от 2000 г.; пред. т. 3, бр. 99 от 2005 г.) изземване от употреба на презаписващите, декодиращите и възпроизвеждащите устройства, използвани изключително за извършване на нарушения;

5. (изм., ДВ, бр. 28 от 2000 г.; пред. т. 4, изм., бр. 99 от 2005 г.) да му бъдат предадени вещите по т. 3.

6. (нова, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) разгласяване за сметка на нарушителя на диспозитива на решението на съда в два всекидневника и в определен от съда часови пояс на телевизионна организация с национално покритие.

(2) (нова, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Изземване по смисъла на ал. 1, т. 3 и 4 може да се иска както по отношение на предмети, намиращи се на определено място, така и по отношение на предмети, намиращи се в търговската мрежа като цяло.

Особени ищци

(загл. и чл. нови, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

Чл. 95а. (нов, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

(1) Право на иск по чл. 94, 94а и 95 освен носителите на съответното право и лицата, на които те са отстъпили изключително право за използване, имат и:

- 1.** организациите за колективно управление на права съгласно чл. 40, ал. 7, и
- 2.** професионалните защитни организации на правноносителите.

(2) (изм., ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Организациите по ал. 1 могат да предявяват иски и да искат мерки само по повод на права, които са им били поверени за управление, съответно – за защита. В тези случаи разпоредбата на чл. 26, ал. 4 от Гражданския процесуален кодекс не се прилага.

Носене на отговорност

(загл. и чл. нови, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

Чл. 95б. (нов, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Юридическите лица и едноличните търговци носят гражданска отговорност за нарушаването на права по този закон, извършено виновно от лицата, които ги представляват, съответно от техни служители или от лица, наети от тях. В този случай вината се предполага до доказване на противното.

Осигуряване на доказателства по иски и обезпечителни производства

(загл. и чл. нови, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

Чл. 95в. (нов, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

(1) Когато ищецът е представил доказателства в подкрепа на исканията си, но е посочил и други доказателства от значение за решаване на делото, които се намират под контрола на ответника, съдът може по искане на ищеца да задължи ответника да представи тези доказателства.

(2) Съдът може при условията на ал. 1 по искане на ищеца да задължи ответника да осигури възможност за запознаване с банкови, финансови и търговски документи, които се намират под негов контрол.

(3) Ищецът е длъжен да не разгласява съдържашата се в документите по ал. 2 информация.

(4) Представянето на доказателство за единично или еднократно неправомерно използване на закрилян по този закон обект се приема като достатъчно основание за прилагане на разпоредбите на ал.1 и 2.

(5) Наличието на обстоятелствата, свързани с твърдяно нарушение, може да се установи и с представянето на доказателства за единично или еднократно неправомерно използване на закрилян по този закон обект.

**Искане на информация за произхода и разпространителските мрежи при нарушение
(загл. и чл. нови, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)**

Чл. 95г. (нов, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

(1) Съдът може по искане на ищеца да задължи ответника или трето лице да предостави информация относно обстоятелства, които са от значение за решаване на делото.

(2) Трето лице по смисъла на ал.1 е всяко лице, което:

1. държи стоки - предмет на нарушение, или
2. предоставя услуги, водещи до нарушение, или
3. ползва услуги, които съставляват нарушение, или
4. е посочено от лице по т.1-3 като участник в изработването, производството или разпространението на тези стоки или услуги.

(3) Информацията по ал.2 може да включва:

1. имената и адресите на продуцентите, производителите, разпространителите, доставчиците и други лица, които са били преди това държатели на стоките или услугите, както и на предполагаемите разпространители на едро и дребно;
2. информация за продуцираните, произведените, доставените, получените или поръчаните количества, както и средствата, получени за въпросните стоки или услуги.

(4) Алинея 1 не се прилага, когато изпълнението ѝ може да доведе до нарушаване разпоредба на друг закон.

(5) Разпоредбите на ал.1-3 се прилагат само за действия, които се извършват за пряка или непряка икономическа или търговска изгода.

Подсъдност на споровете

Чл. 96. Споровете по този закон са подсъдни на окръжните съдилища.

**Обезпечителни мерки
(загл.ново, ДВ, бр.28 от 2000 г.)**

Чл. 96а. (1) (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) При нарушение на авторско право сродно на него право или право по чл. 93в или когато има достатъчно данни да се смята, че такова нарушение ще се извърши или някое доказателство ще се изгуби, унищожи или укрие, съдът, по искане на носителя на съответното право или лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване, може, без да уведоми лицето, по отношение на което се иска обезпечителната мярка за това, да допусне и някои от следните мерки:

1. (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.) забрана за извършване на дейността, за която се твърди, че съставлява или ще съставлява неправомерно използване на произведение, обект по чл. 72 или база данни по глава единадесета "а";
2. (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г., бр. 99 от 2005 г.) изземване на екземплярите от произведението, от обектите по чл. 72 или от базата данни по глава единадесета "а", за които се твърди, че са неправомерно възпроизведени, негативите, матриците, клишетата и други подобни, предназначени за възпроизвеждане на

екземплярите, както и други доказателства от значение за доказване на нарушението;

3. изземване от употреба или запечатване на оборудването, за което се твърди, че се използва или ще се използва за извършване на нарушения;

4. запечатване на помещението, в което се твърди, че се извършва или ще се извърши нарушение.

(2) (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г., бр. 59 от 2007 г.) Допускането, налагането и отменяването на обезпечителните мерки стават по реда на чл. 389-403 от Гражданския процесуален кодекс, с изключение на чл. 398, ал. 2, изречение първо и доколкото този закон не предвижда друго.

(3) Обезпечителната мярка забрана за извършване на дейността се налага със съобщаването ѝ от съда.

(4) (изм., ДВ, бр. 43, 99 от 2005 г.) Обезпечителните мерки по ал. 1, т. 2, 3 и 4 се налагат от държавен или частен съдебен изпълнител, който извършва действието едновременно с връчването на съобщението за допускане обезпечението на ответника в тридневен срок от постъпването на молбата на ищеца до съдебния изпълнител. Обезпечителната мярка, допусната за предотвратяване на предстоящо нарушение, се налага в срок, съобразен с целта ѝ. Издетото имущество се предава по опис за пазене на ищеца, който може да го използва единствено като доказателствено средство.

(5) Ищецът или негов представител имат право да присъстват и съдействат при налагането на обезпечителните мерки.

(6) (отм., ДВ, бр. 43 от 2005 г.)

(7) Ако се установи, че наложена обезпечителна мярка е поискана неоснователно, ответната страна може да иска от лицето, което я е поискало, да ѝ заплати причинените вследствие на обезпечението вреди.

(8) (нова, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Обезпечителна мярка по ал. 1, т. 1 може да бъде наложена и по отношение на трети лица, за които има достатъчно данни, че способстват за извършването на дейността, за която се твърди, че съставлява или ще съставлява неправомерно използване.

(9) (нова, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Носителят на съответното право или лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване, е длъжен да не разгласява информация, станала му известна при или по повод на мерките по ал. 1.

Глава дванадесета "а"
МЕРКИ НА ГРАНИЦАТА
(гл. нова, ДВ, бр. 28 от 2000 г.)
Основания и приложно поле

Чл. 96б. (1) (изм., ДВ, бр. 77 от 2002 г.) Носителят на авторско, сродно на него право или право по чл. 93в, както и лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване, може да поиска от митническите органи да задържат стоки, пренасяни през държавната граница на Република България, за които има основание да се смята, че нарушават закриляно от този закон право. За покриване на разходите по задържането се дължи такса, чийто размер се определя с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) Когато молителят е с местожителство или седалище извън страната, той трябва да посочи съдебен адрес на територията на Република България.

(3) Разпоредбите на тази глава се прилагат и по отношение временния внос и износ.

(4) (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Не се задържат стоки с нетърговски характер, пренасяни като част от багажа на пътници, при условие че са в количество, определено за безмитен внос или износ.

Процедура по задържането

Чл. 96в. (1) Задържането се осъществява въз основа на писмена молба от лице по чл. 96б, ал. 1, придружена от доказателства относно правата на молителя и основанието да се смята, че те са нарушени.

(2) (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато установят, че са налице обстоятелствата по чл. 96б, ал. 1, митническите органи задържат стоките.

(3) Митническите органи уведомяват незабавно молителя, изпращача и получателя на стоките за задържането. Същите лица имат право да огледат задържаните стоки и да получат информация за тях.

(4) (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Ако в срок 10 работни дни, след като е бил уведомен съгласно ал. 3 за задържането, молителят не представи доказателства, че е започната процедура пред съответния съд за решаване на спора по същество или че е допуснато обезпечение, митническите органи освобождават задържаните стоки при условие, че са спазени всички изисквания за редовен внос или износ. По мотивирано искане на молителя срокът може да бъде продължен с още десет работни дни.

(5) (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Компетентните органи, пред които е започната законната процедура по ал. 4, решават по жалба на заинтересуваната страна дали мерките по задържането следва да бъдат потвърдени, изменени или отменени.

(6) (нова, ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм., бр. 30 от 2006 г.) Отказът на митническите органи да удовлетворят молбата за задържане на стоките подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) (пред. ал. 6, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Когато искането за задържане не е било последвано от процедура по ал. 4 или се е оказало неоснователно, засегнатата страна има право на обезщетение.

Действия по инициатива на митническите органи

Чл. 96г. (1) Митническите органи могат по своя инициатива или по искане на друг държавен орган да задържат стоки, за които имат основание да смятат, че нарушават закриляно от този закон право.

(2) В тези случаи митническите органи уведомяват незабавно лицата по чл. 96б, ал. 1, изпращача и получателя на стоките и им дават възможност да огледат задържаните стоки. Митническите органи могат да поискат от носителя на авторски или сродни на него права всякаква информация за извършване на експертиза.

(3) (изм., ДВ, бр. 30 от 2006 г.) Решението по ал. 1 може да бъде обжалвано по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Ако в срок 10 работни дни от задържането на стоките не последва процедура пред съответния съд за решаване на спора по същество или няма определение на съда за допускане на обезпечение, митническите органи освобождават задържаните стоки, при условие че са спазени всички изисквания за редовен внос или износ.

(5) Митническите органи не носят отговорност за предприетите от тях добросъвестни действия по задържането на стоките.

Допълнителна регламентация

Чл. 96д. По прилагането на тази глава Министерският съвет издава наредба.

Глава тринадесета АДМИНИСТРАТИВНОКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ Наказания

Чл.97. (1) (изм.,ДВ,бр.10 от 1998 г.) Който в нарушение разпоредбите на този закон:

- 1. (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г., бр.99 от 2005 г.)** възпроизвежда или разпространява видеоносители с възпроизведени на тях филми или други аудио-визуални произведения изпълнения, записи на филми или други аудио-визуални произведения;
  - 2. (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г., бр.99 от 2005 г.)** възпроизвежда или разпространява звуконосители с възпроизведени на тях произведения, изпълнения или звукозаписи;
  - 3.** организира, независимо по какъв начин, публично прожектиране на филми и други аудио-визуални произведения;
  - 4. (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г.)** предоставя звукозаписни или видеозаписни услуги на други лица с цел изготвяне на единични копия от произведения или други обекти, защитени от този закон;
  - 5.** организира публично изпълнение и представяне на произведения на живо и чрез запис;
  - 6. (изм.,ДВ,бр.99 от 2005 г.)** излъчва по безжичен път, предава или препредава по кабел произведения, изпълнения, звукозаписи, записи на филми или други аудио-визуални произведения или радио- или телевизионни програми;
  - 7. (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г.; доп.,бр.99 от 2005 г.)** издава, възпроизвежда или разпространява издадени произведения;
  - 8. (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г.)** притежава компютърна програма, като знае или има основание да предполага, че това е незаконно;
  - 9. (нова,ДВ,бр.28 от 2000 г.; изм.,бр.99 от 2005 г.)** възпроизвежда, съхранява в паметта на компютър, разпространява или използва по друг начин компютърни програми;
  - 10. (нова,ДВ,бр.28 от 2000 г.)** възпроизвежда или разпространява произведения на приложното изкуство, дизайна и народните художествени занаяти, фотографски произведения и произведения, създадени по начин, аналогичен на фотографския;
  - 11. (нова,ДВ,бр.28 от 2000 г.; изм.,бр.77 от 2002 г.)** използва неправомерно произведение по чл.3, ал.1, т.6 и 8;
  - 12. (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.)** запамятава под цифрова форма в електронен носител филми или други аудио-визуални произведения, музикални произведения, изпълнения, звукозаписи, записи на филми или други аудио-визуални произведения;
  - 13. (нова,ДВ,бр.99 от 2005 г.)** предлага по безжичен път или по кабел достъп на неограничен брой лица до произведението, обекта по чл.72 или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях;
  - 14. (нова,ДВ,бр.28 от 2000 г.; изм.,бр.77 от 2002 г.; пред.т.12,бр.99 от 2005 г.)** възпрепятства изпълнението на обезпечителна мярка по чл.96а;
  - 15. (нова,ДВ,бр.77 от 2002 г.; пред.т.13,изм.,бр.99 от 2005 г.)** не изпълнява свое задължение по чл.20а, ал.6, чл.26, ал.2 и 8, чл.95в, ал.3 или по чл.96а, ал.9;
  - 16. (нова,ДВ,бр.77 от 2002 г.; пред.т.14,бр.99 от 2005 г.)** наруши забрана по чл.93в.
(доп.,ДВ,бр.77 от 2002 г.; изм.,бр.99 от 2005 г.) се наказва с глоба или имуществена санкция в размер от триста до три хиляди лева, ако не подлежи на по-тежко наказание и предметът на нарушението, независимо чия собственост е, се отнема в полза на държавата и се предава за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.
- (2) (изм.,ДВ,бр.10 от 1998 г., бр.28 от 2000 г.; доп., бр.77 от 2002 г.)** При повторно и всяко следващо нарушение по ал.1 в едногодишен срок от налагане на предишното наказание глобата или имуществената санкция е от хиляда до пет хиляди лева и предметът на нарушението, независимо чия собственост е, се отнема

в полза на държавата и се предава за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.

(3) При системни нарушения мястото, в което те се извършват, като магазин, студио, заведение, киносалон, театър, седалище на търговец и други подобни, се запечатва за срок от три до шест месеца.

(4) (изм., ДВ, бр.10 от 1998 г., бр.99 от 2005 г.) На организация за колективно управление на права по този закон, която действа в нарушение на чл.40, ал.4, се налага имуществена санкция в размер на петстотин лева.

(5) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.) На лице, което произвежда, разпространява, рекламира или внася, както и притежава с търговска цел декодиращо средство, което може да осигури достъп до кодиран сигнал на лица, извън определената от излъчващата организация аудитория, се налагат санкциите по ал.1 или 2.

(6) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.; изм., бр.77 от 2002 г.; доп., бр.99 от 2005 г.) На лице, което умишлено премахне, повреди, унищожи или разстрои или по друг начин заобиколи, без да има право на това, технически средства за защита, които използват носителите на права, закриляни от този закон, като знае или има основания да предполага, че тези средства имат именно такова предназначение, се налагат санкциите по ал.1 или 2.

(7) (нова, ДВ, бр.77 от 2002 г.; изм., бр.99 от 2005 г.) Санкциите по ал.1 или ал.2 се налагат и на лице, което произвежда, внася, разпространява, продава, дава под наем, предлага за продажба, рекламира с цел продажба или отдаване под наем или притежава с търговска цел устройства, изделия или съставни части, или предоставя услуги, които:

1. се предлагат или рекламират като средства за заобикаляне на технически средства за защита, или

2. имат само ограничено търговско предназначение, или приложение, различни от това да заобикалят технически средства за защита, или

3. са основно предназначени, произведени, пригодени или използвани да направят възможно или да улеснят заобикалянето на технически средства за защита.

(8) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.; пред. ал.7, бр.77 от 2002 г.) Санкциите по ал.1 или 2 се налагат и на лице, което, без да има право на това и като знае или има основание да предполага, че това действие ще причини, позволи, улесни или укрие нарушение на закриляно от този закон право:

1. премахне или измени представена в електронна форма информация за режима на правата върху обект на авторско или сродно на него право;

2. (изм., ДВ, бр.99 от 2005 г.) разпространява, включително и като внася с цел разпространение, публично изпълнява, излъчва по безжичен път, предава или препредава по кабел обект на авторско или сродно на него право, както и предлага достъп на неограничен брой лица до такъв обект по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях, знаейки, че представена в електронна форма информация за режима на правата върху този обект е била премахната или изменена без право на това.

(9) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.; пред. ал.8, бр.77 от 2002 г.; изм., бр.99 от 2005 г.) Информация за режима на правата по смисъла на ал.8 е информацията, позволяваща да се идентифицират обектът на авторско или сродно на него право, носителят на такова право, както и информация за условията за използване на такъв обект, а също и всякакъв номер или код, водещ до такава информация, при условие че който и да е от тези елементи на информацията фигурира върху екземплярите от обекта или се показва при неговото разгласяване.

**Установяване на нарушенията и правомощия на длъжностните лица
(загл. изм., ДВ, бр.28 от 2000 г., бр.99 от 2005 г.)**

Чл. 98. (изм., ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

(1) Нарушенията по чл. 97 се установяват с акт, който се съставя от длъжностни лица, определени със заповед на министъра, отговарящ за културата, след извършване на проверка със съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи.

(2) Длъжностните лица по ал. 1 имат право да:

1. изискват достъп до подлежащите на контрол обекти и да извършват проверки;
2. изискват необходимите документи във връзка с осъществяваните проверки;
3. предприемат мерки за обезпечаване на доказателства чрез изземване на трайни материални носители, съдържащи закриляни от закона обекти, свързани с установяване на нарушението.

(3) Длъжностните лица по ал. 1 са длъжни да:

1. отразяват точно фактите при извършената проверка в акта за нарушение;
2. опазват служебната и търговската тайна, станала им известна във връзка с извършваните проверки;
3. не разгласяват данни от проверките;
4. използват информацията от проверките само за целите на производството по нарушението.

**Протокол за изземване
(загл. и чл. нови, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)**

Чл. 98а. (нов, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

(1) Трайни материални носители, съдържащи закриляни от закона обекти, свързани с нарушението, се изземват от длъжностните лица по чл. 98, ал. 1 с протокол.

(2) В протокола по ал. 1 се посочват: датата и мястото на действията; времето, когато са започнали и завършили действията; лицата, които са участвали; констатираните факти и обстоятелства; направените искания, бележки и възражения, ако има такива; събраните доказателства – брой, вид на носителите, както и други данни.

(3) Протоколът се подписва от лицето, извършило действията, от проверяваното лице и поне от един свидетел.

(4) В случаите, когато проверяваното лице откаже да подпише протокола или отсъства, той се подписва поне от още един свидетел.

**Задължение за съдействие
(загл. и чл. нови, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)**

Чл. 98б. (нов, ДВ, бр. 99 от 2005 г.) Лицата, при които се извършва проверката по чл. 98, ал. 1, са длъжни да:

1. осигурят безпрепятствен достъп до проверяваните обекти;
2. оказват съдействие на длъжностните лица по повод на извършваната проверка;
3. предоставят исканите от длъжностното лице документи и доказателства.

**Налагане и изпълнение на административните наказания
(загл. и чл. нови, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)**

Чл. 98в. (нов, ДВ, бр. 99 от 2005 г.)

(1) Наказателните постановления се издават от министъра, отговарящ за културата, или от упълномощено от него длъжностно лице.

(2) Наказанията глоба или имуществена санкция се изпълняват доброволно в 7-дневен срок от влизането в сила на наказателното постановление или решението на съда, с което са наложени. Петдесет на сто от сумите постъпват по сметката на

Национален фонд "Култура", а останалите – по бюджета на Министерството на културата.

(3) (изм., ДВ, бр.105 от 2005 г.) След изтичането на срока по ал.2 копие от наказателното постановление се изпраща на Агенцията за държавни вземания за принудително изпълнение на наложената глоба или имуществена санкция по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(4) След влизането в сила на наказателното постановление или решението на съда трайните материални носители, отнети в полза на държавата, се предават за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.

**Прилагане на Закона за административните нарушения и наказания
(загл. и чл. нови, ДВ, бр.99 от 2005 г.)**

Чл.98г. (нов, ДВ, бр.99 от 2005 г.) Доколкото в тази глава не е предвидено друго, установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

**Дял четвърти
ПРИЛОЖИМ ЗАКОН**

Приложим закон при произведенията

Чл.99. (1) Този закон се прилага за:

- 1. (изм., ДВ, бр.77 от 2002 г.)** произведения, чиито автори са граждани на Република България или лица, които имат постоянен адрес в нея, независимо от това къде произведенията са били публикувани за първи път;
- 2. (нова, ДВ, бр.99 от 2005 г.)** произведения, чиито автори са граждани на държава – членка на Европейския съюз, или лица, които имат постоянен адрес в такава държава, независимо от това къде произведенията са били публикувани за първи път;
- 3. (изм., ДВ, бр.77 от 2002 г.; пред.т.2, бр.99 от 2005 г.)** произведения, чиито автори са граждани на държава, с която Република България е обвързана с международен договор в областта на авторското право, или лица, които имат постоянен адрес в такава държава, независимо от това къде произведенията са били публикувани за първи път;
- 4. (пред.т.3, ДВ, бр.99 от 2005 г.)** произведения, които са публикувани за първи път или реализирани като архитектурни проекти на територията на Република България или на територията на държава, с която Република България е сключила международен договор в областта на авторското право, независимо от гражданството на техните автори;
- 5. (пред.т.4, ДВ, бр.99 от 2005 г.)** произведения, които са били публикувани за първи път на територията на държава, с която Република България не е обвързана с международен договор в областта на авторското право, но едновременно с това или в срок от тридесет дни след това са били публикувани на територията на Република България или на територията на друга държава, с която Република България има такъв договор.

(2) Когато този закон се прилага за произведения, създадени от граждани на чужди държави, или за произведения, които са били публикувани за пръв път в чужбина, носителят на авторското право се определя по съответния чуждестранен закон.

(3) (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.) За произведения, създадени от граждани на чужди държави, или за произведения, които са били публикувани за първи път в чужбина,

времетраенето на авторското право се определя по съответния чуждестранен закон, ако той предвижда срокове на закрила по-кратки, отколкото този закон.

**Приложим закон при правото на отчисления по чл.20
(загл. и чл. нови, ДВ, бр.99 от 2005 г.)**

Чл.99а. (нов, ДВ, бр.99 от 2005 г.)

(1) Разпоредбите на чл.20 се прилагат при препродажба на произведения на автори, които са граждани на Република България или лица, които имат постоянен адрес в нея, когато мястото на препродажбата е на нейна територия.

(2) Член 20 се прилага и по отношение на всички автори и техни наследници, които са граждани или имат постоянен адрес в държава - членка на Европейския съюз.

(3) По отношение на автори, които са граждани на друга държава и нямат постоянен адрес в Република България, разпоредбите на чл. 20 се прилагат само при условие че съответната чужда държава допуска аналогично право за българските граждани.

**Приложим закон при излъчването чрез спътник
(загл. и чл. нови, ДВ, бр.99 от 2005 г.)**

Чл.99б. (нов, ДВ, бр.99 от 2005 г.)

(1) Този закон се прилага при излъчването на произведение чрез спътник, когато сигналът се изпраща към спътника:

1. от територията на Република България;

2. от територията на държава, нечленуваща в Европейския съюз, която не предвижда равнище на закрила на това право, отговарящо на този закон, при условие че:

а) възходящата връзка към спътника започва от станция, разположена на територията на Република България, или

б) възходящата връзка към спътника не започва от станция, разположена на територията на държава, членуваща в Европейския съюз, но излъчването е извършено по поръчка на организация, чието седалище се намира на територията на Република България.

(2) Отговорността за излъчването се носи: в случаите по ал.1, т.1 - от излъчващата организация; в случаите по ал.1, т.2, буква "а" - от оператора на станцията; в случаите по ал.1, т.2, буква "б" - от организацията, по чиято поръчка е извършено излъчването.

(3) Разпоредбите на ал.1 и 2 се прилагат съответно и за правата по чл.72.

Приложим закон при изпълненията

Чл.100. (1) (изм., ДВ, бр.77 от 2002 г.) Този закон се прилага за изпълненията на артистите-изпълнители, граждани на Република България или имащи постоянен адрес в нея, независимо къде са осъществени изпълненията.

(2) Този закон се прилага и за изпълненията на чуждестранни артисти-изпълнители, осъществени на територията на Република България.

(3) **(нова, ДВ, бр.99 от 2005 г.)** Този закон се прилага и за изпълненията на чуждестранни артисти-изпълнители, граждани на държава - членка на Европейския съюз, или имащи постоянен адрес в такава държава, независимо къде са осъществени изпълненията.

**Приложим закон при записите, програмите и филмите
(загл.изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г.)**

Чл.101. (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г., бр.77 от 2002 г.; доп.,бр.99 от 2005 г.)

Този закон се прилага за обектите по чл.72, т.2, 3 и 4, осъществени от физически лица, граждани на Република България или имащи постоянен адрес в нея, от граждани на държави - членки на Европейския съюз, или имащи постоянен адрес в някоя от тях, или от юридически лица, чието седалище се намира на територията на страната или на територията на такава държава, независимо къде са били осъществени, както и за записите, осъществени или едновременно публикувани за първи път от чуждестранни лица на територията на Република България или на държава - членка на Европейския съюз.

**Приложим закон при производителите на база данни
(загл.ново,ДВ,бр.77 от 2002 г.)**

Чл.101а. (нов,ДВ,бр.77 от 2002 г.)

(1) (доп.,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Този закон се прилага за производителите на бази данни, ако са граждани на Република България или имат постоянен адрес в нея или са граждани на държава - членка на Европейския съюз, или имат постоянен адрес в такава държава.

(2) (доп.,ДВ,бр.99 от 2005 г.) Разпоредбата на ал.1 се прилага и за юридическите лица, учредени в съответствие със законодателството на Република България, които имат седалище, централно управление или основна дейност на територията ѝ, както и за юридическите лица, учредени в съответствие със законодателството на някоя държава - членка на Европейския съюз, които имат седалище, централно управление или основна дейност на нейна територия. Ако юридическото лице има само седалище в Република България или в държавата - членка на Европейския съюз, се изисква дейността му да има реална връзка с нейната икономика.

Приложения на международни договори

Чл.102. (1) (изм.,ДВ,бр.28 от 2000 г.; пред.чл.102,бр.77 от 2002 г.) Правата на чуждестранните артисти-изпълнители, продуценти на звукозаписи, радио- и телевизионни организации и филмовите продуценти, извън тези, посочени в чл.100,ал.2 и чл.101, се закрилят в съответствие с международните договори в областта на правата, сродни на авторското, по които Република България е страна.

(2) (нова,ДВ,бр.77 от 2002 г.; доп.,бр.99 от 2005 г.) Чуждестранните производители на бази данни извън тези по чл.101а, се закрилят в съответствие с международните договори, по които Република България е страна.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Носителят на авторското право, както и лице, на което е отстъпено изключителното право за използване на произведение, закриляно от този закон, могат да поставят на подходящо място върху екземплярите от произведението латинската буква "С", заградена в кръгче, пред своето име или наименование и годината на разгласяването.

(2) Продуцентът на звукозапис, както и лице, придобило изключително право за възпроизвеждане на звукозапис, закрилян от този закон, могат да поставят на подходящо място върху екземплярите от записа и тяхната опаковка латинската

буква "Р", заградена в кръгче, пред своето име или наименование и годината на първото публикуване.

§ 1а. (нов, ДВ, бр.28 от 2000 г.)

(1) Не могат да се придобиват, да се отчуждават и да се държат с търговска цел трайни материални носители, съдържащи закриляни от закона обекти, които са възпроизведени в нарушение на закона.

(2) Трайните материални носители по ал.1 се отнемат в полза на държавата с акт на административнонаказващия орган или съда и се предават за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.

(3) (нова, ДВ, бр.99 от 2005 г.) Отнемане в полза на държавата на предмета на нарушението по чл.97, ал.1, т.8 и 9 е и неговото заличаване от електронния носител, на който е бил възпроизведен.

§ 2. По смисъла на този закон:

1. "разгласяване на произведение" е довеждането на произведението със съгласието на неговия автор за първи път до знанието на неограничен кръг лица, независимо от формата и начина, по който се осъществява това;

2. "публикуване на произведение" е довеждането на произведението до знанието на неограничен кръг лица посредством възпроизвеждане и разпространение на екземпляри от него, включително като звукозаписи или видеозаписи, в достатъчно количество в зависимост от естеството на произведението;

3. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г., бр.77 от 2002 г.) "възпроизвеждане на произведение" е прякото или непрякото размножаване в един или повече екземпляри на произведението или на част от него, по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, постоянна или временна, включително запаметяването му под цифрова форма в електронен носител.

4. (изм., ДВ, бр.77 от 2002 г., бр.99 от 2005 г.) "разпространение на произведение" е продажбата, замяната, дарението, даването под наем, както и съхраняването в търговски количества, а също и предложението за продажба или даване под наем на оригинали и екземпляри от произведението;

5. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г., бр.99 от 2005 г.) "излъчване на произведение по безжичен път" е излъчването му по радио или телевизия по наземен път, както и включването му в непрекъснатата съобщителна верига, водеща до спътник и оттам обратно до Земята чрез сигнали, носещи програми, под контрола и на отговорност на излъчващата организация с оглед да бъде то прието, било пряко и индивидуално от публиката, било чрез посредничеството на организация, различна от излъчващата;

6. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.; доп., бр.77 от 2002 г., бр.99 от 2005 г.)

"ползватели на произведения" са физическите и юридическите лица, като издателства, театри, организатори на концерти, радио- и телевизионни организации, кабелни оператори, заведения за обществено хранене и забава, продуценти на звукозаписи, филмови продуценти, доставчици на съдържание в Интернет и други, които довеждат произведението до знанието на читателите, зрителите и слушателите пряко или чрез други лица-разпространители;

7. "звукозаписване" е фиксирането върху траен материален носител на поредица от звуци по начин, позволяващ тяхното възприемане, възпроизвеждане, презаписване, излъчване по безжичен път или предаване чрез кабел или друго техническо средство;

8. "звукозапис" е резултатът от звукозаписването;

9. "произведения на архитектурата" са сградите и други съоръжения и елементи от тях, трайните обекти на синтеза на архитектурата с други изкуства, както и оформленията на интериори с траен характер, които отговарят на общите условия по чл.3, ал.1.

10. (нова, ДВ, бр.10 от 1998 г.; изм., бр.28 от 2000 г.) "декодиращо средство" е всяко устройство, апарат, механизъм или декодираща карта, които са конструирани

или специално приспособени, за да позволяват самостоятелно или в комбинация помежду си достъп до кодиран сигнал във вида му отпреди кодирането.

11. (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.) "кодиран сигнал" е всеки радио- и телевизионен сигнал, излъчван, предаван, преизлъчван и препредаван чрез каквито и да са технически средства, чиито характеристики са умишлено изменени с цел да се ограничи достъп до него само за определена аудитория;

12. (нова, ДВ, бр.28 от 2000 г.; отм., бр.99 от 2005 г.)

13. (нова, ДВ, бр.77 от 2002 г.) "база данни" е съвкупност от самостоятелни произведения, данни или други материали, подредени систематично или методично и индивидуално достъпни по електронен или друг път; компютърните програми, използвани за създаването или функционирането на бази данни, записите на отделно аудио-визуално, литературно или музикално произведение, както и събирането на звукозаписи с музикални изпълнения върху компактдиск не са база данни по смисъла на този закон;

14. (нова, ДВ, бр.77 от 2002 г.) "технически средства за защита" са всякаква технология, устройство или съставна част, които при обичайното им използване могат да попречат или да ограничат неразрешени от носителя на закриляно от този закон право действия по отношение на произведения или други обекти, защитени от този закон, ако чрез тези средства използването на такъв обект може да се контролира от носителя на правото чрез код за достъп, замъгляване или друго изменение на обекта или механизъм за контрол върху копието.

15. (нова, ДВ, бр.99 от 2005 г.) "наем на обекти на закрила" е предоставяне за ползване за определен период от време, за пряка или непряка икономическа изгода;

16. (нова, ДВ, бр.99 от 2005 г.) "заем на обекти на закрила" е предоставяне за ползване за определен период от време, не за пряка или непряка икономическа изгода, когато това се извършва чрез публично достъпни заведения; не е заем по смисъла на този закон:

а) предоставянето на произведения или други обекти на права по този закон, без те да напускат помещенията на заемащото заведение или между отделни публично достъпни заведения;

б) предоставянето на звукозаписи или филмови копия за целите на тяхното законно използване, публично изпълнение, излъчване по безжичен път или предаване по кабел;

в) предоставянето на произведения на изобразителното изкуство и фотографски произведения за публично показване;

17. (нова, ДВ, бр.99 от 2005 г.) "професионални защитни организации на правоносителите" са неправителствени организации, чиято членска маса се състои изцяло или предимно от носители на авторски или сродни на тях права и които съгласно устава си са оправомощени от своите членове да защитават техните права срещу нарушаването им, както и юридическите лица, които представляват в страната международна организация с такъв характер.

§ 3. (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.; доп., бр.99 от 2005 г.) Дадените по т.1, 2, 3, 4 и 5 на предходния параграф определения се отнасят съответно и за обектите по чл.72 и по глава единадесета "а".

§ 4. (1) Всеки екземпляр на произведение на изобразителното изкуство, върху който стои саморъчно поставен подпис на автора, се счита за оригинал. Броят на оригиналите се определя от автора и се обявява по подходящ начин при първото разгласяване на произведението, като не подлежи на последващо изменение. Всеки екземпляр трябва да носи пореден номер.

(2) (отм., ДВ, бр.99 от 2005 г.)

§ 5. (1) Размерите на възнагражденията, дължими на носителите на авторско и сродните му права, за използване на техни произведения, изпълнения, звукозаписи и радио- и телевизионни програми, се определят по договор между правоимащите и

ползвателите.

(2) Когато използването се договаря чрез организация за колективно управление на права, размерът на възнаграждението се определя по споразумение между нея и ползвателите или техните сдружения.

§ 5а. (нова, ДВ, бр.77 от 2002 г.; отм., бр.74 от 2005 г.)

§ 5б. (нов, ДВ, бр.99 от 2005 г.) Разпоредбите на този закон, които се отнасят до държавите - членки на Европейския съюз, се прилагат и за другите държави от Европейското икономическо пространство.

§ 5в. (нов, ДВ, бр.99 от 2005 г.)

(1) (доп., ДВ, бр.73 от 2006 г.) Министерството на културата съвместно с Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието, Агенция "Митници" и Патентното ведомство и други ведомства, определени от Министерския съвет изграждат и поддържат Национална система за обмен на информация в областта на авторското право и сродните му права и индустриалната собственост, която осигурява осъществяването на взаимодействие и обмен на данни, свързани със защитата на права върху произведения, обекти по чл.72 и обекти на индустриална собственост.

(2) Управлението, контролът и използването на системата по ал.1 се извършват по ред, определен от Министерския съвет.

(3) Средствата за внедряване, поддържане, експлоатация и развитие на системата се осигуряват от бюджетите на ведомствата по ал.1.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 6. (1) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Този закон се прилага и за произведенията, изпълненията, звукозаписите, радио- и телевизионните програми, създадени или осъществени преди влизането му в сила, ако не са изтекли предвидените срокове на закрила.

(2) Авторските права, придобити до влизането в сила на този закон, се запазват.

§ 7. Авторите на литературен текст, който е бил използван без тяхно съгласие на основание чл.7, буква "б" от Закона за авторското право от 1951 г. за свързване с музикално произведение, не могат да се противопоставят на по-нататъшното използване на музикалното произведение заедно с този текст, ако то е било вече разгласено с него.

§ 8. (1) Прекратява се дейността на Агенцията за авторско право.

(2) (изм., ДВ, бр.28 от 2000 г.) Имуществото на Агенцията за авторско право преминава към Министерството на културата.

(3) Министерският съвет определя условията и реда за разпределението на имуществото на Агенцията между организациите по чл.40 от този закон.

§ 9. Този закон отменя:

1. Закона за авторското право (обн., Изв., бр.92 от 1951 г.; попр., бр.10 от 1952 г.; изм. и доп., бр.55 от 1956 г.; изм., ДВ, бр.35 от 1972 г. и бр.30 от 1990 г.).

2. Член 270 до 278 от Закона за задълженията и договорите (обн., ДВ, бр.275 от 1950 г.; попр., Изв., бр.2 от 1951 г.; изм., бр.69 от 1951 г., бр.92 от 1952 г.; ДВ, бр.85 от 1963 г., бр.27 от 1973 г., бр.16 от 1977 г., бр.28 от 1988 г., бр.30 от 1990 г. и бр. 12 от 1993 г.).

§ 10. Законът влиза в сила от 1 август 1993 г.

§ 11. Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет.

Законът е приет от 36-о Народно събрание на 16 юни 1993 г. и е подпечатан с държавния печат.

Председател на Народно събрание: Александър Йорданов

Бележки по прилагането на закона:

1. Съгласно Закона за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права (ДВ, бр.28 от 4 април 2000 г.):

(§ 51) (1) Този закон се прилага и за произведенията и обектите по чл.72, създадени или осъществени преди влизането му в сила, ако не са изтекли предвидените в него срокове за закрила.

(2) Носителите на права не могат да предявяват претенции по повод използвания, станали по време, когато срокът на закрила на тези права е бил изтекъл по смисъла на действащия по това време закон.

(3) **(нова, ДВ, бр.107 от 2000 г.)** Носители на авторско право върху филми и други аудиовизуални произведения, създадени преди влизането в сила на Закона за авторското право и сродните му права, са лицата по чл.62, ал.1.

(4) **(нова, ДВ, бр.107 от 2000 г.)** Лицата, носители на авторско право върху филми, на основание чл.16, ал.1 от отменения Закон за авторското право от 1951 г. се ползват само от правата по глава десета "а".

(5) **(нова, ДВ, бр.107 от 2000 г.; доп., бр.99 от 2005 г.)** Продуцентските права по глава десета "а" на лицата по ал.4 върху филмите, произведени от Държавно предприятие (Главна дирекция, Държавно обединение, Творческо-стопанско обединение) "Българска кинематография", Студия за игрални филми "Бояна", Студия за анимационни филми "София" и Студия за научно-популярни и документални филми "Време", преминават към Националния филмов център.

(6) **(нова, ДВ, бр.107 от 2000 г.)** Лицата, носители на продуцентски права върху филми съгласно ал.4 и 5, могат да използват тези филми без договор със съответните носители на авторски права в срок до 1 юли 2001 г., като им дължат възнаграждение за всяко използване в размер, определен и платим по договаряне чрез съответната организация за колективно управление на авторски права.

(§ 54) (1) Измененията и допълненията на закона, обнародвани в посочения брой 28 на ДВ, влизат в сила от 4 май 2000 г., с изключение на измененията на чл.26, които влизат в сила от 1 януари 2001 г.

(2) До 4 ноември 2000 г. Министерският съвет приема наредбата по чл.26 и тя се прилага от 1 януари 2001 г.

2. Всички суми в български левове са деноминирани.

3. Съгласно Закона за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права (ДВ, бр.77 от 9 август 2002 г.):

(§ 38) (1) Разпоредбите на чл.93в се прилагат и по отношение на базите данни или частите от тях, чието създаване е завършено преди влизането в сила на този закон, ако не са изтекли сроковете по чл.93з.

(2) Носителите на правата по чл.93в не могат да предявяват претенции относно действия, извършени преди влизането в сила на този закон.

(§ 40) Измененията и допълненията на закона влизат в сила от 1 януари 2003 г.

4. Съгласно Закона за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права (ДВ, бр.99 от 9 декември 2005 г.):

(§ 57) (1) Разпоредбите относно чл.6 и чл.72б, се прилагат и за произведенията и обектите по чл.72, създадени или осъществени преди 9 януари 2006 г.

(2) Разпоредбите относно чл.20 и чл.20а, се прилагат за препродажби, станали след 9 януари 2006 г.

(§ 58) (1) Продажба или друга сделка, извършена на територията на държава - членка на Европейския съюз, извън Република България преди влизането на страната в Европейския съюз не води до прекратяване на правото на разпространение по чл.18а, ал.1.

(2) Искания, основаващи се на разпоредбите относно чл.94а и чл.95, могат да бъдат предявявани, ако устните състезания в първата инстанция не са приключили до 9 януари 2006 г.

(3) Разпоредбите относно доказателствата и условията за тяхното допускане по

чл.95в и 95г се прилагат и по отношение на факти, възникнали преди 9 януари 2006 г.

(§ 59) Административните и административнонаказателните производства, образувани до 9 януари 2006 г., се приключват по досегашния ред.

(§ 62) Законът влиза в сила от 9 януари 2006 г., с изключение на:

1. измененията и допълненията на чл.26, които влизат в сила от 9 юни 2006 г.;
2. измененията и допълненията на чл.18а, ал.1, чл.93г, ал.1, чл.99, чл.99а, ал.2, новите чл.99б, чл.100, ал.3, допълнението на чл.101, измененията и допълненията на чл.101а, допълнението на чл.102, ал.2 и новият § 5б, които влизат в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

* край на документа *